

Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 11. novembra 1965
Leto XVII. — šte. 44 Cena 50 din

POMURSKI VESTNIK
IZHAJA OD FEBRUARJA 1949 — NAJPREJ KOT TEDNIK »LJUDSKI GLAS«, NATO OD JULIJA 1952 KOT »OBMURSKI TEDNIK«, DO PREIMENOVANJA V SEDANJI NASLOV, KOT GLASILO OKRAJNEGA ODBORA SZDL. OD JANUARJA 1963 IZHAJA LIST KOT TEDENSKO GLASILO OBČINSKIH ODBOROV SZDL SLOVENIJE V POMURJU. LIST IZDAJA ČASOPISNO-ZALOŽNIŠKO PODJETJE »POMURSKI TISK« V M. SOBOTI — DIREKTOR ŠTEFAN ANTALIC — LIST UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK ŠTEFAN BALAZIC. NASLOV UREDNIŠTVA — MURSKA SOBOTA, KIDRIČEVA UL. 4. TEL. 21-383

ZANIMIVA RAZPRAVA O AKTIVNOSTI KOMUNISTOV:

KDO NAJ KOMU POMAGA?

Blizamo se obdobju številnih občinskih zborov, letnih konferenc in letnih obračunov društev in organizacij. Glede na to so v preteklem tednu na seji občinskega komiteja ZKS v Radgoni razpravljali o tem kolikšna in kakšna je prava prav aktivnost članov Zveze komunistov.

Ko so ocenjevali delo komunistov so ugotovili, da ponekod še vedno niso dojele, da je delo komunistov ocenjevati predvsem po njegovi aktivnosti v organih samoupravljanja in drugih forumih. Navadno je tako, da osnovna organizacija ZKS ocenjuje na svojem sestanku ali delo sindikata, krajevnega odbora SZDL po nekakšni navidezni več ali manj pomembnosti ene ali drugega. Iz tega izhajajo tudi česte pripombe, da sindikatu nihče neče pomagati, ali pa da pomaga premalo. Če gre v širšem smislu za izvajanje enoletnega programa — je bilo rečeno v razpravi — potem se nobena

SESTANEK V INDIP

V petek so se sestali na razširjeni seji upravnega odbora INDIP predstavniki podjetja in občinske skupščine Lendava ter tudi predstavniki družbeno političnih organizacij. Osrednja tema razgovora je bil položaj podjetja v gospodarski reformi kakor tudi položaj podjetja v odnosu do Mehanike, ki proizvaja dežnikarsko galanterijo. V razpravi so se udeleženci zavzemali za izboljšanje odnosov med obema podjetjema. Pri proizvajalcih je čutili veliko zaskrbljenost zaradi sklenitve pogodbe med Mehaniko in Visom, toda kljub vsemu zahtevajo, da se odnosi kakor tudi bodoča tesnejša povezava med podjetji v najkrajšem času uredijo tako, da bodo služili interesom ožje družbene skupnosti.

od družbeno političnih organizacij ne more zapirati vase in dajati pavšalnih ocen ali dela na pr. sindikat dobro ali slabo, če v prvi ne analizira ali so v tej organizaciji oziroma njenem vodstvu aktivni tudi člani ZK. Tako so naredili zanimivo primerjavo med aktivnostjo komunistov v apaski dolini in v Radgoni. Znano namreč je, da v Radgoni ni čutili aktivnosti komunistov predvsem v kulturno prosvetnem delu. Ugotovitev o tem ni nova. Doslej niso bili doseženi zadovoljivi uspehi, čeprav so to problematiko večkrat obravnavale tudi radgonske osnovne organizacije ZKS. Ocenjujejo pa, da je aktivnost komunistov v apaskem predelu sorazmerno dobra in zaradi tega tudi tamkajšnje organizacije do-

bro delajo. Kot negativno so v razpravi ocenjevali tudi primere, ko imajo posamezni komunisti nekakšna dvojna gledanja na posamezne probleme: na sestanku foruma katerega člani so se zavzemali za stališča, ki jih kasneje pri praktičnem delu ali kritizirajo ali pa delajo drugače. Vse to zelo negativno vpliva na učinkovitost dela. Kot že večkrat so tudi tokrat ugotavljali, da sprejetih stališč in sklepov ne izvajamo dovolj dosledno. Navajali so sindikat pa tudi druge organizacije. Niso redki primeri, da tudi komunisti menijo, da je sindikat organizacija, ki naj skrbi le za premostitev in za družabne prireditve.

Aktivnost komunistov torej ne more biti omejena na formalno pomoč socialistični zvezi ali sindikatu. Gre za večjo ali manjšo prizadevnost komunistov povsod tam kjer se ustvarja mnenje o določenem vprašanju in kjer gre za izvajanje posameznih sklepov.

Z MLADINSKE OBČINSKE KONFERENCE V M. SOBOTI

Premalo skrbi za strokovni kader

V nedeljo je bila v Murski Soboti občinska konferenca mladine. Razen delegatov iz aktivov in študentov, so konferenci prisostvovali — politični sekretar Obk ZK Miro Zupančič, predsednik skupščine občine Janez Lanšček, sekretar Občinskega odbora SZDL Sifart ing. Aleksander, predsednik Občinskega sindikalnega sveta Štefan Šabjan, člani CK ZMS Guzelj ing. Jože, Trplan Jože, Kučan Janez, republiški poslanec in član CK ZMS Geza Bačič.

Organizacija ZM v občini je letošnjo konferenco posvetila perečim vprašanjem zaposlovanja in izobraževanja. Že v referatu je bilo omenjeno, da je gospodarska reforma ta vprašanja zaostila, obenem pa postavila na vidno mesto pomen izobraževanja v

sodobnem, intenzivnem gospodarstvu. Diskutanti so kritizirali kratkovidno politiko gospodarskih organizacij, ki se zapirajo v ozke kroge, svojim štipendistom podarjajo štipendije (jih tako postavljajo na cesto), poleg vsega pa še zmanjšujejo število štipendij. Racionalna in intenzivna proizvodnja, o vrednoteno delo pa zahteva strokovnjaka. Kje naj potem dobi delovna organizacija kvalitetnega strokovnjaka, kako naj proizvajalec ceneje in boljše, če se je zaprla in tako obdržala kader, ki že doslej ni bil dovolj kvaliteten.

Opozorili so tudi na nereseno vprašanje finansiranja srednjih šol v občini in postavili vprašanje, ali absolventi teh šol zadovoljujejo pogojem in zahtevam proizvodnje. Menili so, da je premalo šol, ki bi mlade ljudi izobraževale za konkretne, gospodarsko tako potrebne poklice. Aktualno vprašanje zaposlovanja izhaja prav iz tega; več kot polovica letošnjih maturantov ESS ni našlo prostih delovnih mest, ne materialne podpore družbe za na-

ZBORI VOLIVCEV

Kandidacijski zbori za volitve poslanca v zvezni organizacijsko politični zbor se v lendavski občini približujejo h koncu. Večina zborov je bila končana v minulem tednu, v nekaterih delovnih organizacijah pa jih pripravljajo. Zanimivo za zbor je to, da se člani delovnih kolektivov dogovarjajo tudi o prvih rezultatih, doseženih po uveljavitvi gospodarske reforme.

O TISKU, RTV IN O NOVINARSKEM POGUMU

Če steče beseda o sredstvih informacij t. j. o tisku in o RTV, potem je pričakovati živahnost v razpravi. S to predpostavko smo pričakovali tudi sobotno posvetovanje o vlogi tiska, radia in TV v razvijanju družbeno ekonomskih odnosov. Poslanci, predstavniki občinskih odborov SZDL, skupščin, komitejev ZKS, člani izdajateljskih svetov ter novinarji, ki delajo v Pomurju, so bili udeleženci tega posvetovanja.

Najprej nekaj o tisku in RTV. Glede na razširjenost informacijskih sredstev v Pomurju je bilo ugotovljeno, da je naša pokrajina primereno zastopana tudi na straneh osrednjih slovenskih listov oz. v oddajah RTV. Zadnja leta se je razširil tudi Pomurski vestnik, lokalna radijska postaja pa si prizadeva, da občne čim bolj informira o tekočih dogodkih. Udeleženci razgovora so ugotovljali, da se na splošno še vedno nekoliko premalo poslužujemo sredstev informacij pri našem vsakodnevnem družbeno

političnem delu. Več naj bi bilo stikov med predstavniki sredstev informacij in vodstvi družbeno političnih organizacij. Pri pisanju naj bi prišlo do izraza bolj kot doslej delo posameznih skupščinskih organov kot so svet, samoupravnih organov v delovnih organizacijah in proizvajalcev pri stroju ali na polju. Glede kritičnosti pri pisanju pa je bilo naglašeno, da je kritičen odnos do posameznih problemov na mestu, naj pa bi kritika vse česče ob navajanju negativnih pojavov osvetljevala tudi ono, kar je dobro, nakazovala naj bi predloge za odpravo pomanjkljivosti. Tu novinarji naj ne bi bili enostranski. Ko so na posvetovanju ocenjevali vlogo novinarja, pa tudi možnosti in pogoje dela ter odnos do sredstev informacij, je bilo zelo veliko povedanega o pogumu, ki je potreben pri vsakodnevnem novinarskem delu.

Novinar naj bo pogumen, dela naj z razumom in s srcem, kot je bilo rečeno v razpravi.

Iz razprave bi lahko povzeli, da je dobro funkcioniranje sredstev informacij odvisno tudi od materialnega položaja. Tu pa vsaj kar zadeva lokalni tisk in radio ne moremo govoriti o zadovoljivi prizadevnosti merodajnih organov v pomurskih občinah. Zato je pogum brez denarja lahko le prazna beseda.

V interesu novinarskih kolektivov (in če so ti družbeno politični delavci, kot je poudarjeno v sklepih plenuma Zveznega odbora SZDL Jugoslavije), potem mora biti tudi v interesu odgovornih posameznikov kot forumov, da bolj prepričljivo preidejo od proklamiranja k resničnemu ustvarjanju pogojev za pogum.

Aktiv Društva novinarjev Slovenije v Murski Soboti je za pogum! O tem obstajajo na straneh naših listov in v mnogih radijskih in televizijskih oddajah materialni dokazi.

VREME

za čas od 11. do 21. novembra

Sredi novembra 2 do 3 dni lepo vreme. V ostalem nestalno s pogostimi padavinami, sneg večkrat do nižin.

Dr. V. M.

J. S.

PRED ZDRUŽEVANJEM TRGOVSKIH ORGANIZACIJ V SOBOŠKI OBČINI

Bojazen med potrošniki

Razprave o tem, da se naj združijo trgovska podjetja v soboški občini, so že precej stare. Najresnejše so se pojavile v začetku letošnjega leta in sicer po omejitvi obratnih kreditov, ker je bilo jasno, da nobena organizacija nima toliko sredstev, da bi lahko zagotovila široko izbiro. Kasneje so se zaradi sredstev pojavljale še večje težave. In sedaj se med trgovskimi organizacijami že zelo močno razpravlja o združenju in to na posvetovanjih, sestankih kolektivov itd. Pa tudi na sestankih podružnic krajevnih organizacij SZDL je bilo o tem precej

razpravljano. Sedaj je že skoraj jasno, vsaj tako vse kaže, da se bodo z novim letom trgovske organizacije združile v eno.

Tak zaključek dosedanjih razprav pa popolnoma ne zadovoljuje potrošnikov. V nasprotju z mnenji, da potrošniki premalo upoštevajo koristi, prihranke itd., ki jih nakazujejo izdelani načrti o združitvi, potrošniki tak ukrepe jemljejo mnogo bolj resno. V razgovorih je čutili, da želijo, da bi tudi trgovine našle skrite rezerve in da bi lažje poslovale, prav tako ne dvomi o popolnosti in izračunih in tudi v to ne, da bi ta-

ko združeno in močno trgovsko podjetje mnogo pomenilo, če... Toda prav ta »če« je tisti, ob katerem se mnogo ustavi. Z njim namreč potrošniki zahtevajo solidnejše poslovanje, ki ne bo temeljilo na monopolizmu, slabi izbiri blaga in podobnem. Sedaj namreč opažamo, da če v trgovini enega podjetja nekega blaga ni, da ga potem najdemo v drugi ipd., kasneje pa je možnost, da tudi v drugi ne bi bilo mogoče najti iskanih proizvodov. Tudi pri cenah opažajo razlike pri posameznih artiklih, kar je prav tako za potrošnike vabljivo. V načelu torej potrošniki

niso proti združitvi, pač pa se bojijo, da v združenem podjetju ne bo zagotovljena taka solidnost poslovanja, h kakršni so začele težiti trgovske organizacije zaradi privabljanja kupcev. V krajih, kjer je več trgovin, se je pokazalo, da zaradi konkurence niso izkoristili niti maksimalnih dovoljenih marž, ker hočejo z nižjimi cenami privabiti kupce, če pa bi bilo le eno trgovsko podjetje, pa verjetno o tem ne bi razmišljalo in bi iskalo rešitve težav v višjih cenah, torej v večjem dohodku, ki pa ne bi bil posledica prizadevanj kolektivov.

Vsi ti pomisleki vsekakor niso tako malenkostni, da ne bi zaslužili posebne pozornosti v razpravah, ki se plečejo prav v teh dneh, in tudi ne taki, da jih ne bi bilo potrebno upoštevati.

Gornjeradgonsko opekarniško podjetje GORNJA RADGONA

obvešča cenjene odjemalce, da

prodaja opeko tudi za devize

Z 10 % POPUSTOM

Devizna sredstva obračunavajo po uradnem tečaju. Cenjenim odjemalcem in kupcem se toplo priporočajo za naročila!

ALDO MORO
V JUGOSLAVIJI

V ponedeljek je prišel na sedemdnevni obisk v našo državo predsednik italijanske vlade Aldo Moro in bo v naši državi gost predsednika zveznega izvršnega sveta Petra Stambolića. Ta obisk je vsekakor izrednega pomena za odnose med obema državama, ki so že sedaj izredno prijateljski. To je v svoji izjavi dejal tudi predsednik italijanske vlade Moro s sledečimi besedami: »Odnosaji med Italijo in Jugoslavijo so se v teh letih zelo ugodno razvili in med drugim nudili pomemben zgled, kako lahko dve sosednji državi, ob skrbnem upoštevanju svojih zakonitih nacionalnih interesov, pa vendar pripravljeni na vsakršno mednarodno sodelovanje, globoko zainteresirani za probleme miru kljub različni notranji ureditvi najdeta ustrezen teren za zaupen in konstruktiven razgovor.« Posebej je predsednik Moro poudaril vse tiste momente, ki jih italijanska zunanja politika upošteva pri sodelovanju z državami izven atlantskega pakta. V nadaljevanju je dejal, da se mu zdi velikega pomena izmenjava mnenj z jugoslovanskimi državniki, ker je taka izmenjava stališč vedno koristna, še posebej pa z deželo kot je Jugoslavija, ki je tudi v težavnih okoliščinah pokazala, da zna samostojno in s predudarkom oblikovati svoje ideje in da želi odločno in dostojanstveno braniti svoj položaj, s čemer si je pridobila ugled v svetu. Predsednik Moro je tudi poudaril, da bo sta obe strani na tej razgovorih proučili gospodarske, finančne in kulturne probleme, za katere so zainteresirani tako v Italiji kakor v Jugoslaviji, z željo, da bi sedanje že tako plodno sodelovanje bilo postavljeno še na trdnjše temelje.

OPOZORILO ZVEZNEGA
SEKRETARIATA ZA DELO

Pred dnevi je zvezni sekretariat za delo izdal obvestilo, v katerem opozarja vse naše državljane, naj se v lastnem interesu zaposlujejo v tujini le preko naših zavodov za zaposljevanje. V tem sporočilu beremo sledeče: »Nekaj naših državljanov odhaja v tujino, da bi se tam zaposlili ne glede na navodila o ravnanju in zaposlovanju v tujini, ki predvidevajo, da se morajo naši državljani zaposlovati s posredovanjem zavoda za zaposlovanje. Praksa je pokazala, da se naši državljani zaradi takšnega nepravilnega odhajanja na delo v tujino, posebej v primerih, ko predhodno ne dobe dovoljenja za delo odnotnih oblasti, znajdejo v zelo težavnih materialnih in drugih razmerah, in sicer ne samo v možnosti, da bi dobili dovoljenje za delo, ki ga je čedalje težje dobiti, marveč tudi v pogledu ureditve več drugih vprašanj (nastanitev, pogoji dela, zaščite pri delu, zavarovanje za primer bolezni, invalidnosti itd.).

Na drugi strani pa spravlja takšna praksa tudi naša diplomatska in konzularna predstavništva v težaven položaj in sicer tako v pogledu pravne zaščite teh naših državljanov v tujini, kakor tudi v pogledu možnosti, da si pridobijo denarna sredstva za vrnitev v domovino tisti naši državljani, ki se niso mogli zaposliti v tujini.

Zato zvezni sekretariat za delo opozarja naše državljane, naj se v lastnem interesu pred odhodom na delo v tujino obračajo na naše zavode za zaposlovanje.

Svedska na primer sploh ne bo več sprejemala na delo tistih ljudi, ki bodo prišli v to deželo, ne da bi imeli zagotovljeno zaposlitev. To velja tudi za Jugoslavo, čeprav na švedskem naše delavce cenijo. Švedska vlada bo v kratkem sprejela sklep o ustanovitvi predstavništva, ki bi skupaj z jugoslovanskimi oblastmi delalo za načrtno in organizirano pošiljanje Jugoslovancev na delo na Švedsko. S tem menijo, da bo konec negotovosti, v katero so se podali mnogi Jugoslovanci, ki so bili prepričani, da bodo preko znancev v Zahodni Nemčiji dobili zaposlitev na Švedskem. Švedski niso tudi potrebni vsi delavci, ker ji po strokovnosti ne ustrezajo in zato so stroj-

ni inženirji delali kot natakarji ali kuharji, zdravniki čistili epruvete v pivovarnah, avtomehaniki pobirali smeti na cestah itd. Le z organiziranim zaposlovanjem se bo takim pojavom možno izogniti.

BREZ SPREMEMB
V POLITIKI ZAHODNE
NEMČIJE

Po letošnjih volitvah v Zahodni Nemčiji so bile izredne težave pri sestavi vlade. Bivši kancler Adenauer in vodja bavarske krščanske demokratske stranke ter nekdanji minister za obrambo Strauss sta odločno nasprotovala, da bi nekateri ministri iz prejšnje Erhardove vlade spet imeli svoje resorje. Zato ni nič čudnega, da še vlada konclerja Erharda ni objavila svojega programa, čeprav bi to morala storiti že pred več kot štirinajstimi dnevi. V razpravah okrog tega programa, ki jih je začel predvsem tisk, prevladujejo mnenja, da se nemška politika v prihodnje ne bo spremenila, čeprav ima mednarodna javnost nemško politiko za poglavito oviro pri urejanju političnih razmer v Evropi. Take napovedi temeljijo tudi na tem, ker so vse pomembnejše položaje obdržali člani prejšnje vlade. Glede politike do Zahoda bo Nemčiji še vnaprej največja podpora ZDA, hkrati pa se bo zavzemala za krepitev Atlantiskega pakta in za soodločanje o uporabi atomskih sil, kar je izreden kamen spotike v nemški zunanji politiki in tudi ta želja ne uživa kake večje podpore. Glede odnosov s Francijo se domneva, da jih bodo skušali izboljšati predvsem v evropski gospodarski skupnosti, medtem ko v politiki do vzhodnoevropskih držav ni pričakovati nobenih sprememb. Vlada si bo prizadevala urediti trgovinske stike s tistimi državami, s katerimi jih doslej nima, hkrati pa se bo zavzemala za kulturno sodelovanje z njimi.

MIR NA KAŠMIRSKI
FRONTI

Na meji med Indijo in Pakistanom je zavladal mir. Obe državi sta namreč sprejeli priporočilo Varnostnega sveta, ki je pozval obe državi, naj prekineta s spopadi in preideta k sporazumnemu reševanju spora. S sprejetjem takega stališča je ponovno postala aktualna sovjetska ponudba. Kosigin je namreč predlagal, naj bi se pakistanski in indijski predsednik sestala v Sovjetski zvezi in se pogovorila. Videti je, da so v Pakistanu naklonjeni takemu srečanju, pa tudi Indijski predsednik ga ne odklanja.

PROSLAVA
OKTOBRSE REVOLUCIJE

7. novembra je minilo 48 let od oktobrske revolucije. To obletnico v Sovjetski zvezi vedno izredno svečano proučijo s tradicionalno parado na Rdečem trgu v Moskvi. Pred začetkom parade je sovjetski obrambni minister maršal Malinovski poudaril, da se Sovjetska zveza v svoji zunanji politiki zavzema za enotnost med socialističnimi državami, da vsestransko razvija odnose z mladimi državami in da podpira narodnoosvobodilna gibanja. Obsodil je ameriški napad na Vietnam in načrte Zahodne Nemčije, po katerih bi naj dobila atomsko orožje. Nadalje je poudaril, da bodo sovjetske oborožene sile skupaj s silami ostalih držav varovale koristi vseh socialističnih držav.

TARČA SO RAKETNA
OPORIŠČA

Na vietnamskih bojiščih praktično ni nič novega. Vojske se nadalje divja z nezmanjšano ostrino. Ameriška letala, ki bombardirajo Severni Vietnam, so v zadnjem času vse česče spuščala bombe na raketna oporišča, ki stojijo okoli glavnega mesta Hanoja in služijo za njegovo obrambo. Po ameriških poročilih so bila oporišča z napravami za izstreljevanje raket precej poškodovana. V Južnem Vietnamu pa se čedalje močneje spoprijemajo enote narodnoosvobodilne vojske z ameriškimi enotami, ki že doživljajo tudi hude izgube, kar pomeni po ameriškem pojmovanju, da enota ni več sposobna za boj. Partizani so namreč ponovno napadli oporišče Plei Me in prizadejali težke izgube.

Delovni kolektivi se uspešno vključujejo v reformo

V podrobni analizi rezultatov uvažanja gospodarske reforme je bilo na plenumu ugotovljeno, da so se delovni kolektivi na vseh področjih družbenega življenja v glavnem uspešno vključili v novi proces. To potrjujejo tudi rezultati gospodarjenja. Razprava na plenumu je nakazala nekatere pomanjkljivosti, katerim bo potrebno posvetiti vso pozornost tako na krajevnih konferencah SZDL kot na predvideni občinski konferenci.

Ena osnovnih ugotovitev v razpravi na plenumu je bila ta, da nas pri izvajanju reforme motijo nekatera ukoreninjena gledanja, ki izhajajo še iz obdobja, ko smo urejevali naša družbena gibanja bolj deklarativno in manj z ekonomskimi zakonitostmi. To nas je tudi navajalo k temu, da smo bili manj konkretni v razpravah, da nismo imeli razčiščenih pogledov na to, kaj je osebna in kaj kolektivna odgovornost in podobno. V obravnavah o gospodarjenju smo se zadovoljevali, če smo dosegali lepe odstotke, za katerimi pa ni bilo vsebine. Da v mnogih delovnih organizacijah v gospodarstvu še vedno nadaljujejo po starem kaže ugotovitve, da ponekod premalo intenzivno proučujejo tržišče, organizacijo proizvodnje, vpliv strokovnih kadrov na povečevanje storilnosti in izkoriščenost strojnih naprav. Iz tega izhaja posledica, da zmanjšujemo v gospodarskih delovnih organizacijah sklade na račun osebnih dohodkov. O nagrajevanju v šolstvu je veliko kritičnih pripomb. Že večkrat je bilo poudarjeno, da nagrajevanje po delu v šolstvu ni enostavno, ni pa tudi neresljivo. Glede proračunske potrošnje je bilo rečeno, da financiramo s sredstvi proračuna nekatere dejavnosti, ki ne sodijo v proračunsko potrošnjo. Navedena je bila turistična zveza, ki dela za gostinstvo, financira pa jo občina, nadalje zdravstveni center in podobno. Glede zaposlovanja v inozemstvu je bilo rečeno, da nam bo v prihodnjih letih primanjkovalo delavcev, v kolikor pa odobravamo odhod nekvalificirane delovne sile v inozemstvo naj bi bilo to bolj organizirano. Predvsem gradbena podjetja naj bi v lastni režiji in z našimi delavci izvajala posamezna

dela. Z boljšim nagrajevanjem pa bi morali ovirati odhajanje kvalificiranih kadrov v inozemstvo.

V soboški občini je 36.480 kmečkih zavarovancev. Od tega jih je za delo sposobnih le blizu 53 odst. med temi pa je precejšnje število mladih ljudi, ki se šolajo, zato je odstotek aktivnih kmečkih prebivalcev še nekoliko nižji. Danes smo priča velikim razlikam v ugodnostih, ki jih imajo zaposleni in zasebni kmetovalci. Bilo je poudarjeno, da teh razlik ne moremo izenačiti drugače kot tako, da bo tudi kmetijski proizvajalec ob ugodnejših pogojih v lastni proizvodnji in na tržišču sposoben za zdravstvo več prispevati kot doslej. Da pa zasebnemu kmetovalcu to omogočimo, moramo tudi v bodoče skrbeti za izboljševanje proizvodnje v kooperaciji. Plenum je obravnaval tudi združevanje kmetijskih združenj. Rečeno je bilo, da vodstva združenj razumejo pomen priključitve h kooperacijskemu obratu soboškega kombinata in da se s tem v celoti strinjajo, ne razumejo pa tega kmetovalci. V preteklem obdobju je bilo veliko razprav tudi o združevanju trgovskih podjetij. Na plenumu so bila kritizirana

S POSVETOVANJA O OBRATNIŠTVU

Prometni davek najbolj sporen

V petek je bilo v Murski Soboti posvetovanje o obratništvu, ki ga je sklicala republiška gospodarska zbornica in so se ga udeležili obrtniki iz vsega Pomurja. Razpravljali so o problemih obratništva ter organizacijskih zadevah v zvezi z zbornico.

Razprava na tem posvetovanju je bila izredno živahna in nekateri udeleženci so opozorili na zelo resne probleme, ki ovirajo razvoj obrti. Naj-

težje je s preskrbo reprodukcijskega materiala. Ves material morajo kupovati v trgovini na drobno, ker ga pri grosistih ne morejo dobiti. S

tem se seveda material podružuje, ker je cena v trgovini na drobno precej višja, kot pa pri grosistih, poleg tega pa morajo k tej ceni pribiti še prometni davek, ki je tako od istega materiala večkrat plačan. Zato so se v razpravi zavzemali, da bi se naj prometni davek drugače uredil in da bi pri njegovem določanju imele večjo besedo občinske skupščine. Še težje prizadeva prometni davek proizvodno obrt. Osnovni material lahko dobi le v trgovini na drobno, k svojim izdelkom pa mora še ponovno dodati prometni davek in seveda potem pride cena dokaj visoko in trgovina noče prevzemati v prodajo. Skodljivo pa vplivajo na proizvodno obrt razni posamezniki, ki občasno vržejo na trg nekatere izdelke in ustvarjajo vtis, da je z njimi trg nasičen, kasneje pa takih proizvodov zmanjka in jih nihče ne proizvaja.

V obratništvu občutno primanjkuje tudi kvalificirane delovne sile. Predvsem so zasebni obrtniki prenehali s sprejemanjem vajencev zaradi visokih nagrad, kar bo seveda še poslabšalo položaj. Tudi glede opreme so ugotavljali, da je že silno zastarela. Zato je na splošno prevladovalo mišljenje, da bi bilo potrebno probleme obrtništva skrbneje proučevati in jih tudi rešiti, da bi ta gospodarska panoga dobila tudi perspektivo.

S SEJE SKUPŠČINE V GORNJI RADGONI

K farmi zgraditi še skladišča

Ko so na nedavni seji občinske skupščine obravnavali položaj gospodarskih delovnih organizacij v radgonski občini je bilo rečeno, da je ena glavnih nalog občinske skupščine in kombinata, da izpopolni proizvodnjo bekonov v novi farmi. Na kombinatu so se že odločili, da bodo preusmerili kmetijsko proizvodnjo predvsem v pridelovanju koruze, ki jo rabijo za rejo prašičev.

Ob večji lastni proizvodnji koruze bodo znatno zmanjšali stroške v prašičereji. Računajo, da bi morali letno pridelati okrog 500 vagonov koruze, za kar pa nimajo primernih skladišč. Trenutno koristijo za skladišča del novozgrajenih hlevov.

Zaradi močne podražitve izdelkov črne metalurgije ugotavljajo, da radgonski Elrad na inozemskem tržišču ne bo mogel biti konkurenčen, ali pa bo ta konkurenčnost šla še naprej na račun cenene delovne sile pri čemer pa imajo že sedaj precejšnje težave, saj jim uhaja kvalificirani kader v inozemstvo kjer je bolj plačan. Glede na to so bili odborniki mnenja, da naj bi v delovnih organizacijah v bodoče posvetili vso skrb nagrajevanju organizatorjev proizvodnje. Tudi ti naj bi bili nagrajevani po učinku. V Elradu so po dveh mesecih skrajšanega delovnega tednika že ugotovili prve ugodne rezultate. Primerjali so lanskoletni in letošnji oktober in ugotovili, da se je močno povečala produktivnost, temu primerno pa so višji tudi osebni dohodki. Kakor so ugotavljali v razpravi na seji občinske skupščine

rani kader v inozemstvo kjer je bolj plačan. Glede na to so bili odborniki mnenja, da naj bi v delovnih organizacijah v bodoče posvetili vso skrb nagrajevanju organizatorjev proizvodnje. Tudi ti naj bi bili nagrajevani po učinku. V Elradu so po dveh mesecih skrajšanega delovnega tednika že ugotovili prve ugodne rezultate. Primerjali so lanskoletni in letošnji oktober in ugotovili, da se je močno povečala produktivnost, temu primerno pa so višji tudi osebni dohodki. Kakor so ugotavljali v razpravi na seji občinske skupščine

Še: kdo je odgovoren?

POLEMIKA

V odgovoru na članek »Kdo je odgovoren za prometno nesrečo v Lakošu« objavljen v 43. števi. Pomurskega vestnika, me predstavnik KZ Lendava obtožuje, da sem tendenciozno namigoval na krivdo zadruga. Med ostalim sem zapisal, da je komistija, ki je na kraju nesreče zastila voznika, ugotovila kdo je krivec. Krivec je torej poznan, toda ali del krivde ni tudi na delovni organizaciji? Naj navedem nekaj dejstev:

Temeljni zakon o varnosti prometa in javnih cestah objavljen v Uradnem listu SFRJ 14/65 v svojem 53. členu pravi: Na tovornih vozilih se sme voziti v prostoru, ki je

namenjen za tovor največ 5 oseb, ki nakladajo ali razkladajo tovor. Druge osebe, kot tudi večje število oseb se sme voziti na ta način samo, če so na vozilu postavljeni sedeži in če ima voznik dovoljenje za tisto kategorijo vozila, ki jim pripada vozilo, s katerim se prevažajo potniki.

Prevoz oseb je dovoljen, če ima delovna organizacija za to posebno dovoljenje pristojnega organa in če zadosti zahtevam zakona.

Ali je kmetijska zadruga imela tako dovoljenje? Menim, da ne, sicer ga dva dni po nesreči ne bi zahtevala od Občinske skupščine Lendava. Ali po vsem tem ni kriva tudi delovna organizacija, v okviru nje pa tudi odgovorna oseba? Zakon v svojih končnih določbah, posebej pa v 161. členu določa kazni, ki

zadevajo tudi delovno organizacijo, če ne upoštevajo predpisov o varnosti prometa. Omenjenega dne, ko se je zgodila nesreča, je na traktorski priklopi bilo 16 oseb ob tem, da niso bili upoštevani predpisi.

V odgovoru je med drugim omenjeno tudi to, da nisem do kraja pojasnil postopek proti šoferju in zapisal, da je postopek proti njemu s strani predstavnika KZ, vreden obsojanja. V odgovoru se navaja: »Kolektiv delovne enote, katere član je bil tudi voznik Lenarčič, ga je izključil iz svojih vrst. Tako dejansko ne gre za predstavnika KZ, ampak za kolektiv.« V omenjenem sestavku tega seveda nisem mogel do kraja pojasniti, ker takrat tovariš Lenarčič še ni bil izključen iz delovne organizacije. Če pa bi predstavniki kmetijske za-

Pomoč poplavljenecem

Vsak dan se bolj čuti prihod zime in z njo vzporedno se vse bolj veča skrb tistih, ki jim je vodna stihija prizadejala razne nevarnosti, ali se je dom zrušil, razpada pohišvo in podobno.

Vendar ljudje na poplavljenem področju niso ostali sami in jim ostali občani, ki mogoče niso bili tako prizadeti, pomagajo.

Do torka so na občinskem odboru Rdečega križa v Murski Soboti zbrali denarna sredstva, ki so jih prispevale razne sindikalne podružnice in tudi vaščani nekaterih vasi. Sindikalna podružnica Vodne skupnosti je prispevala 14.500 dinarjev, Opekarna Puconci 34.000 dinarjev, osnovna organizacija Rdečega križa Bogojina 76.815 dinarjev, osnovna organizacija RK iz Bodonec 83.850 dinarjev, osnovna organizacija RK Grad 95.650 dinarjev, osnovna organizacija RK Moščanci 44.550 dinarjev, sindikat železničarjev 34.100 dinarjev, učiteljski kolektiv osnovne šole Bogojina 31.500 dinarjev, osnovna šola Ratkovci 1.410 dinarjev, osnovna organizacija RK Fokovci 84.350 dinarjev, osnovna organizacija Mačkovci 138.400 dinarjev, osnovna organizacija RK Kančevci 25.480 dinarjev, službeni zavoda za pedagoško in prosvetno službo v Murski Soboti 15.200 dinarjev, krajevna organizacija RK Markovci 83.550 dinarjev in sindikalna podružnica Skupščine občine Murska Sobota 94.912 dinarjev.

tem se seveda material podružuje, ker je cena v trgovini na drobno precej višja, kot pa pri grosistih, poleg tega pa morajo k tej ceni pribiti še prometni davek, ki je tako od istega materiala večkrat plačan. Zato so se v razpravi zavzemali, da bi se naj prometni davek drugače uredil in da bi pri njegovem določanju imele večjo besedo občinske skupščine. Še težje prizadeva prometni davek proizvodno obrt. Osnovni material lahko dobi le v trgovini na drobno, k svojim izdelkom pa mora še ponovno dodati prometni davek in seveda potem pride cena dokaj visoko in trgovina noče prevzemati v prodajo. Skodljivo pa vplivajo na proizvodno obrt razni posamezniki, ki občasno vržejo na trg nekatere izdelke in ustvarjajo vtis, da je z njimi trg nasičen, kasneje pa takih proizvodov zmanjka in jih nihče ne proizvaja.

V obratništvu občutno primanjkuje tudi kvalificirane delovne sile. Predvsem so zasebni obrtniki prenehali s sprejemanjem vajencev zaradi visokih nagrad, kar bo seveda še poslabšalo položaj. Tudi glede opreme so ugotavljali, da je že silno zastarela. Zato je na splošno prevladovalo mišljenje, da bi bilo potrebno probleme obrtništva skrbneje proučevati in jih tudi rešiti, da bi ta gospodarska panoga dobila tudi perspektivo.

druge ravnali tako, kot to zahtevajo predpisi, prav gotovo ne bi prišlo do nesreče. Po podatkih občinske skupščine je delovna organizacija šele pozneje zahtevala dovoljenje, zakaj torej ni zanj zaprosila že prej?

V odgovoru se prav tako prikazuje, da je izključen član delovne enote delal že prej celo vrsto prestopkov. Ni dvoma v to, da jih je zares delal, toda kljub temu se postavlja vprašanje, ka je delovna organizacija storila že prej? Niso mi znani prestopki, toda kljub temu se ne strinjam s formulacijo KZ, ki pravi: »Sama prometna nesreča je povzročila le to, da je kolektiv uvidel potrebo po čiščenju svojih vrst.« Zdi se mi, da so take besede žaljive in da čestokrat pozabljamo, da imamo opravke z ljudmi, kljub temu da delajo napake.

Ob pisanju sestavka me torej ni vodila »tendencioznost«, ampak nekatere dejstva, ki sem jih omenjal.

J. Dominko

Oddaja Radia Murska Sobota samo ob nedeljah

Svet delovne enote Informacijsko založniška dejavnost pri ČZP Pomurski tisk v M. Soboti je v ponedeljek obravnaval finančni položaj Radia Murska Sobota po devetmesečnem delu ter po odločitvi pomurskih občin o zmanjšanju že tako nizkih dotacij. Po ugotovitvi, da ima Radio M. Sobota (slovenski spored) kljub skrajni štednji že nad dva milijona dinarjev nepokrite izgube, se je moral odločiti za neizbežen ukrep:

Odločil se je za zmanjšanje slovenskega programa tako, da odpadejo oddaje ob torkih in petkih. Domači radio se bo torej, dokler ne bo finansiranje temeljito rešeno, oglašal le ob nedeljah ter ta skromni spored kvalitetno izpopolnil. Oddaje v madžarskem jeziku pa bodo, kot doslej, na sporedu vsak dan od 14.30 do 15.00 in ob nedeljah od 12.45 do 13.30, ker so zanje zagotovljena sredstva iz republiških virov.

Svet delovne enote se je zavedal, da je to močan korak nazaj, zlasti sedaj, ko toliko poudarjamo potrebo po večji obveščenosti občanov in javnosti dela. Ker pa od občinskih skupščin ni dobil nikakršnih zagotovil, da bi dodelile vsaj tolikšne dotacije, kot so bile pred rebalansi predvidene v občinskih proračunih, je bil tak sklep neizbežen.

Radio M. Sobota, uredništvo slovenskega programa

Morda je prav, da k temu kratkemu obvestilu uredništva Radia Murska Sobota pripišemo še nekaj vrstic, ker ga objavljamo prav v času, ko so se zvrstili nekateri obetajoči dogodki. Preglejmo jih:

V soboto je bilo v Murski Soboti posvetovanje o vlogi tiska, radia in televizije, na katerem so pomurski družbeno politični delavci nedvomno poudarili potrebo po večji vlogi lokalnih sredstev informacij in se zavzemali za njihovo še temeljitejšo vključitev v naša družbena dogajanja.

V nedeljo ob 12.17 minut je začel v Murski Soboti redno obratovati nov močnejši oddajnik relejne postaje RTV Ljubljana, preko katerega je po ureditvi novega studia in snemalnice omogočeno kvalitetnejše posredovanje domačega sporeda prav v vse pomurske kraje.

V ponedeljek ob desetih pa se je sestel svet delovne enote Informacijsko založniška dejavnost in sprico pomanjkanja sredstev omejil slovenski spored Radia Murska Sobota le na nedeljo, oddaje med tednom pa je moral ukiniti.

Dogodki so se vrstili naprej. Predčeraš so nekateri poslušalci začeli spraševati, ali res ni drugih rešitev, kot nenehno krčenje programa! Ali v Pomurju zares ne moremo najti toliko sredstev, da bi si privoščili oddaje vsaj trikrat tedensko, ko pa časopisi pišejo: da ima Radio Ptuj, ki ga finansira matična občina, vsakodnevni program.

Vse to je res. Tudi Radio Celje ima vsakodnevni program in ga baje še razširja, Radio Trzin je poleg nedeljskega sporeda uvedel še več oddaj med tednom, k razširitvi programa težijo v Jesenicah in v drugih lokalnih postajah, ki imajo, razen Celja, glede opremljenosti in moči oddajnikov mnogo manjše možnosti. Vseposod da je lokalnim republikom postajam vedno večjo vlogo, Radio Murska Sobota pa mora iz leta v leto zaradi neurejenega financiranja stopati korak za korakom nazaj.

Svet delovne enote je imel vse to pred očmi, vendar ni mogel dopustiti, da bi radijska postaja ležala v nove izgube, za njeno pokritje pa ni imel prav nobenih zagotovil.

Radio Murska Sobota se bo torej odslej poslavljalo ob koncu svojih oddaj, nekako tako: »Naš nedeljski spored je končan. Oglašili se bomo spet čez teden dni...«

KONKRETNI UKREPI GOSPODARSKE REFORME PRI MEHANIKI V LENDAVI

V Mehaniki o svoji perspektivi

Industrijsko podjetje Mehanika v Lendavi oskrbuje vso domačo dežnikarsko industrijo in obrt s celotnim kovinskim priborom za dežnike in vrtnine ter plažne senčnike. Ob nasičenem domačem tržišču s tovrstnim potrošnim blagom in ob razmeroma razširjeni dežnikarski panogi ter zaradi nadaljnjega razvoja je kot na drugih gospodarskih področjih nujno preiti tudi z dežniki na zunanji trg, kar se zadnja leta tudi začne uresničevati. Da bi se dežnikarska proizvodnja lahko vključila v mednarodno delitev dela in dosegla moč konkurence v mednarodnem tržnem krogu, mora doseči pri svoji proizvodnji, kakovosti ter kvantiteti take rezultate, kot jih zunanji pogoji postavljajo ob primernih odnosih drugim konkurenčnim cen. Kot srednji izvozniki svojih izdelkov se je Mehanika v izvoznih kontingentih dežnikov znašla na poti nujne prilagoditve proizvodnje tržnim zahtevam notranjega in zunanjega trga.

Ze pred uradno uvedbo gospodarske reforme so pri Mehaniki v Lendavi ugotavljali, da morajo najti poti, po katerih se bo izboljšal proizvodno gospodarski proces, ki ga naglo razvijajoči trg in razvoj gospodarstva zahteva. Upravni odbor podjetja je v mesecu juliju imenoval komisijo, ki je morala proučiti vso dosedanja organizacijo dela in njenih dobrih in slabih lastnosti ter pripraviti elaborat, po katerem naj se odstranijo organizacijske ter proizvodne pomanjkljivosti. Komisija je ugotovila, da je v proizvodnem procesu še veliko notranjih rezerv, ki jih podjetje lahko takoj odpravi, delno se pa bodo reševale z bodočimi novimi strokovnimi kadri. Med drugim se je ugotovilo, da so ponekod odprta in zasledena nepotrebna delovna mesta z vodilnimi kadri, na drugi strani pa za popoldanske delovne izmene ni dovolj odgovornih in vodstvenih kadrov, kar je občutno vplivalo na kvaliteto, delno pa tudi na kvantiteto proizvodnje. Prav tako je slabo urejeno sodelovanje med posameznimi delovnimi oddelki ter nekaterimi proizvodnimi postopki. Nujno je bilo treba spreminiti način in odgovornost kontrolorske službe, kar je bilo takoj storjeno.

Poleg neposrednega notranjega urejanja proizvodno-gospodarske problematike je pa nujno urediti redno dobavljanje materiala od dobaviteljev ali neposrednih proizvajalcev. Slabo oskrbovanje z materialom povzroča velike nerednosti v proizvodnji ter negativno vpliva na gospodarski uspeh in onemogoča zadovoljevanje kupcev, ki so včasih pogodbeno vezani na zunanjem trgu in tudi takih ne zadostijo. Prav tako je dobro gospodarstvo možno vpeljati le ob trdnem plansko urejenem proizvajanju posameznih artiklov, ki jih morajo pogodbeno zagotoviti kupci. Take plane se bo moralo uresničiti le tako, da se v naprej pogodbeno določijo potrebe po dobavah. V tej smeri je Mehanika že uspela, da je s svojim največjim odjemalcem Varaž-

dinska tovarna svile in dežnikov pred kratkim sklenila pogodbo o dolgoročnem poslovnem in tehničnem sodelovanju. Od te pogodbe se pričakujejo veliki uspehi, ker tako ima Mehanika zagotovljeno prodajo večine svoje proizvodnje in možnost nadaljnjega razvoja ob obojestranskih raziskavah novih tovrstnih modelov in proizvodov. Če pa ne bo mogoče pri domačih proizvajalcih dobiti potrebnega materiala, ga bodo kupili na vzhodnem tržišču, ki ga že proučujejo.

Delavski svet podjetja Mehanika v Lendavi je ponudil sklenitev dolgoročne pogodbe o poslovnem tehničnem sodelovanju tudi lendavski dežnikarni. Pričakuje se, da bo do takega sodelovanja z lendavsko dežnikarno tudi prišlo, kar bo podjetju Mehanika omogočilo vpeljati proizvodnjo v večjih serijah in jo plansko razporejati, kakor tudi zadovoljevati potrebe z materialom.

Z uvajanjem ukrepov gospodarske reforme so cene osnovnim materialom, ki se uporabljajo za dežnikarski pribor in orodja za dežnike, občutno narasle. Zvišanje cen je občutno pri aluminiju, bakru, hladno valjanih trakovih, patentirani žici in drugod. Vzporedno s tem je Mehanika morala povišati nekoliko tudi cene

svojim izdelkom, ki pa zaradi tega, da je precej več vložene vrednosti dela kot pa materiala, niso toliko dražji, da bi občutno vplivali na podražitev končnih izdelkov. Ker po kvaliteti odgovarjajo enakim inozemskim, so sorazmerno še vedno cenejši, kot iz uvoza, kar kaže na možnosti razvoja podjetja.

šf.

POMURJE V LUČI PRIPRAV NA SPOMLADANSKO SETEV

Kako bo s semenskim krompirjem?

Letošnje muhasto leto je prav gotovo povzročilo, da je letina pri marsikaterih pridelkih izredno slaba. Poleg številnih poplav, ki so močno prizadele kmetijstvo, je tudi večje število drugih vzrokov pripeljalo do včasih čudne psihoze o ogroženih preskrbi prebivalstva s to ali ono poljščino.

Jesen stopa že h koncu, pa so sedaj več ali manj poznani realni podatki o pridelkih, o preskrbi in o predvidevanjih za prihodnje leto. Pravčasna preskrba s semenskim blagom je sedaj eno od osrednjih vprašanj, ker prav to sedaj lahko daje vsaj približno sliko pa tudi odgovor, na vprašanje, kaj bo v prihodnjem letu. Po podatkih poslovnega združenja kmetijcev v M. Soboti je naroče-

no 550 ton semen žitaric. Semena so zagotovljena pri domačih proizvajalcih KIK Pomurki in KK G. Radgoni. Kljub temu, da poslovno združenje zaračunava le 1% za svoje stroške, s ceno ni zadovoljen niti proizvajalec niti odjemalec. Proizvajalci letos niso dobili za pridelano semensko blago premij, ki naj bi stimulirale proizvodnjo pa zaradi tega obstoja bo-

jazen, da se v prihodnjem letu zmanjšajo površine posejane za proizvodnjo semen. Kmetovalci pa po drugi strani smatrajo, da so cene pretirano visoke, Ker distribucijo semen opravljajo tri organizacije, so predlogi, da bi naj poslovno združenje bilo tisto, ki bi v bodoče zagotovilo zadovoljive količine semen pri domačih proizvajalcih, da bi se tako izognili visokim prevoznim stroškom. Nedvomno so taki predlogi umestni, če upoštevamo dejstvo, da se na primer semena pridelana v Pomurju najprej odpeljejo v Ljubljano, od tam pa ponovno do potrošnikov v Pomurje.

Medtem, ko je vprašanje preskrbe s semeni žitaric zadovoljivo, pa to ne velja za semenski krompir, pri katerem se šele začne težave. Letos je semenskega krompirja malo predvsem zaradi slabih vremenskih prilik, pa tudi nestabilna in izredno visoka cena merkantilnega krompirja verjetno botruje temu pomanjkanju. Proizvajalec zahteva že sedaj 125—130 din za kg semenskega krompirja, do spomladi pa se bo ta cena po napovedih dvignila na 200 dinarjev. Po takšni ceni pa, trdijo v združenju, ne bo veliko odjemalcev. Zaradi pomanjkanja skladiščnih prostorov pomurske kmetijske organizacije naročajo semenski krompir šele spomladi in če se napovedi o cenah uresničijo, bo torej vprašanje semenskega krompirja izredno hudo. Za prehrano bo krompirja dovolj, kljub temu, da je pridelek za 50 odst. manjši. Ko po eni strani ugotavljamo, da je semenskega premalo, pa za krompir za prehrano ni dovolj—kupcev. Nedavna psihoza o pomanjkanju tega krompirja pa je povzročila izreden skok v cenah, ki se danes noče nikakor spustiti izpod 70 din za kilogram.

Koruza je letos, o tem govorijo podatki, srednje obrodila, združenje predvideva za prihodnje leto 120—150 ton semenske koruze, ki bo dostopna v zelo pestrem izboru. Letos so se pojavile tudi domače sorte hibridov, ki dosegajo visoke prideleke, toda pridelki so poznejši. Pri kmetovalcih je najbolj čislana sorta Wicosin 270 pa tudi Pioneer 388. Semen bo torej, razen nekaj izjem, dovolj. Ker pa so oči vseh uprte tudi v druge pogoje, ob teh pa najbolj izstopa vprašanje kmetijske mehanizacije, se uspeh in boj za uspeh mora brez dvoma odvijati tudi v tem. DO

Javne garaže in servisna delavnica

Vse večje število motornih vozil v občini Lendava zahteva servisno delavnico, čigar usluge postajajo iz dneva v dan vse bolj in bolj potrebne. Na pobudo prevoznikstva lendavskega Gradbenika so se zato minuli teden sestali predstavniki delovnih organizacij na občinski skupščini, da bi se dogovorili o možnostih skupnega vlaganja v te prepotrebne objekte. Nekateri delovne organizacije, ki imajo tovrstne avtomobile, so se zavzele tudi za morebitno gradnjo garaž, ker te prav tako postajajo čedalje potrebnejše.

Obrat prevoznikstva, ki ima že nekoliko sredstev, je prisiljen reševati problem garaž za svoja vozila, zakaj ta čestokrat zaradi premajhnega prostora ostanejo ob vsakem vremenu zunaj. Po urbanističnem načrtu naj bi bile garaže in servisna delavnica zgrajene v neposredni bližini INDIP, ka-

mor naj bi se sčasoma preseleli tudi obrat prevoznikstva. Iz razgovora sodeč so želje po zgraditvi teh objektov, toda vse kaže, da ni tistega, ki bi prevzel nase takšno investicijo, skratka želje in potrebe so, sredstev pa ni.

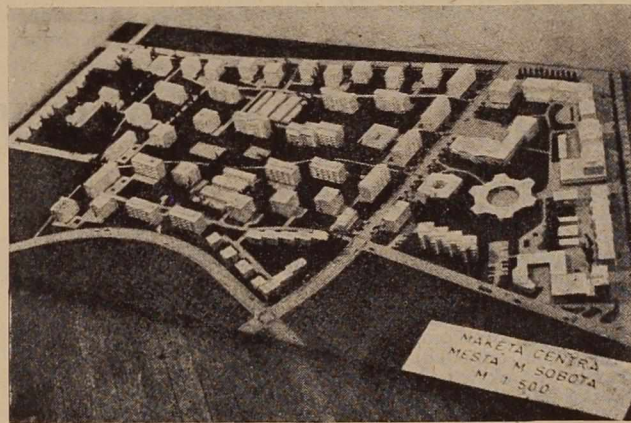
Nenačrtno vlaganje delovnih kolektivov pa prav gotovo ne bi dalo zaželenih rezultatov, še manj pa uresničilo predvidevanja. Edina možna pot je torej v skupnem vlaganju, o tem so bili predstavniki delovnih organizacij soglasni, toda trenuten gospodarski

Tovarna metanola prenehala s proizvodnjo

Pomanjkanje električne energije se je odrazilo tudi v lendavski občini. Ena od najbolj prizadetih delovnih organizacij je podjetje Nafta, posebej pa tovarna metanola. V sredo, pretekli teden je to-

varna prenehala obratovati, ker so ji z redukcijo zmanjšali potrošnjo za 40%. Ker je tovarna visoko avtomatizirana in v potrošnji ne more zmanjšati količino električne energije, potrebne za nemoteno delo, je začasno ustavila delo. Predstavniki podjetja menijo, da ni bilo ob redukciji električne energije posvečeno dovolj skrbi specifičnosti

podjetij, ki ne morejo omejiti potrošnje. Razgovori predstavnikov podjetja na izvršnem svetu so bili uspešni v toliko da se tovarni odobri taka količina energije, ki bi zadoščala za sicer zmanjšano proizvodnjo. Občutljive aparature bi ob zmanjšani energiji lahko doživele večje škode, kakor tudi podjetje samo, kajti tovarna metanola dela v glavnem za izvoz. Po izjavah predstavnikov delovnega kolektiva bo v ponedeljek tovarna začela ponovno obratovati.

Takšno bo središče Murske Sobotice. Toda kdaj?

Škorci premagali klopotce

V radgonskih gorah so škorci lani po mnenju strokovnjakov pozabili nekaj ton grozjca. In to ne morda v nekaj tednih. Dovolj je bilo, da jih je priletela ogromna jata, na tisoče naenkrat, pa so se trte spraznile takorekoč na mah.

Odkar je človek spoznal vrednost vseh sladkosti, ki jih skriva v sebi grozdič, se je začela njegova zagrizena borba z najrazličnejšimi sovražniki trte. Da so bili na njegovi »črni listi« tudi škorci, ni treba posebej dokazovati. In njim, kakor sploh sleherni perjadi, ki bi se rada nazobala v vinogradih, je v ružno vince zaljubljeni človek začel pretiti z klopotci.

Klopotci so dolga obdobja pomenili za ptice pravo grozo in trepet. Komaj so začele nabrekati jagode pod širokim listjem, že se je začela po vseh rebreh in bregh napadna pesem te prebrisane iznajdbe. Ne vemo, če imajo škorci toliko domišljije, da bi

lahko ocenili vso pošastnost dolgega repa, ki ga klopotec jezno obrača zdaj v to zdaj v eno smer, toda res je, da si pernat tati več niso upali v vinograde. Vinski bratci pa so lahko zato spokojno poležavali pod trtami in sanjari-li o skrivnostnih šumih in tihih vriskih, s katerimi se zapeljivo oglašala mošt iz vlažnih, hladnih kleti.

Toda nekega dne se je zgodilo, da so škorci kar na lepem obrali kar celo zaplato goric! Kdove, kdaj se je to prvič zgodilo. Resnica pa je, da se je ropanje toliko česče ponavljalo, kolikor več hrupa je začel ustvarjati človek sam. Škorci so bili namreč tudi v svojih drobnih ptičjih glavah sposobni uganiti, da jim konec koncev niti najmodernejša človekova tehnika ne more storiti kaj zlega, kako

šele ti klepetavi, razsajajoči klopotci, ki se povrh vsega niti ne morejo ganiti z mesta. Pogledimo te čudne prikazni, ki se podijo po cestah, po tratinicah ali po zraku! Mnoge strašnejše pošasti so to in kljub temu se ptice lahko nemoteno spreletavajo čez polja in gozdove.

Skratka, škorcem se je »posvetilo«. Nekega dne so se pogumno spustili v vinograde, klopotci so kajpak nemudoma zagnali trutič, a to je bilo tudi vse. Ko je jata spet odletela polnih želodcev in zapustila za sabo prazne trte, se je klopotec nekajkrat zavrtel na svojem visokem tronu, potem pa počasi utihnil in pobito priznal, da so ga škorci premagali.

In ptičja nadloga je s tem ponovno zagospodarila v gorah. V skladu z izkušnjami

iz minulega leta so se v radgonskem kmetijskem kombinatu letos pripravili na invazijo škorcev. Oborožili so nekaj ljudi s pravimi puškami in jih poslali na prežo med trsje. Ti »lovci« pa zdaj ne bašejo v svoje flinte soli in popra, da bi ga ob kakri priložnosti pognali kakemu dvo-nožnemu tatu pod kožo, ampak malo drugačne naboje. V taki opravi patrolirajo po gorah in se bore proti ptičjim invazijam. Kadar se pripodi kaka jata, počasi puška enkrat, dvakrat, pa je nevarnost že mimo. V radgonskih gorah pravijo, da so tako pregnali škorce nekam proti Mariboru. Toda tudi tam so gorice, in kdo ve, kako se bodo pernatih tatov iznebili spet tisti ljudje?

Tako torej so klopotci odslužili. Nekoč so preganjali nezaželjene goste iz vinogradov, danes pa privabljajo zaželjene turiste in še bolj zaželjene devize.

Drago Grah

Pomurska založba ima življenjsko upravičenost v svojem poslanstvu

Pogovor z urednikom založbe, prof. Štefanom Sedonjo

Pri Pomurski založbi so te dni izšle štiri knjige v madžarskem jeziku. Za katere publikacije gre?

To je Cicibán, izbor najlepših Zupaničevih otroških pesmi v prevodu vojvodinskega pesnika Acsa Károlya s prikupnimi ilustracijami Lidije Osterčeve, ilustrirana mladinska povest Bena Zupaniča Arbocfiu (Deček Jarbol) v prevodu Guoth Zsuzsane, Seliskarjeve partizanske zgodbe Szomorú és vidám történetek az őszvérekről (Vesele in žalostne o mulah) v prevodu Bodritsa Istvána in Kardeljevo pred vojno napisano in mladini namenjeno delo, Utazás a századokon át (Potovanje skozi čas) v prevodu Elvire Cvetkove.

To, pa, kakor vemo, niso edine publikacije, ki so izšle doslej v madžarsčini. Na katere izmed njih bi hoteli posebej opozoriti?

Kaže predvsem omeniti naslednje, Szép Vida (Lepa Vida), kratak izbor slovenskih ljudskih balad in romanc v odličnem prevodu dr. Avgusta Pavla, zbirko originalnih pesmi in prevodov lendavskega pesnika madžarske narodnosti Vlada Lajosa: Versek, izdajo Levstikovega Martina Krpana z originalnimi ilustracijami Toneta Kralja v prevodu Franca Trtka, izbor Cankarjevih črtic in povesti — Egy csésze feketé (Skodelica kave) v prevodu Elvire Cvetkove in otroško slikanico Ele Peroci: A kockaházikó (Hišica iz kock) v prevodu Szunyoga Sándorja.

Založba izdaja tudi prevod iz madžarsčine. Kaj je doslej že izšlo?

Izšla sta dva prevoda: Illyés Gyula: Ljudstvo s puste in roman Andreja Fejesa: Pokopališče rje. Do konca založniškega leta bosta izšli z neljubo zakasnitvijo še dve knjigi, ki bi sicer morali iziti že v lanskem letu: Mór Jókai: Zlati človek in roman Zsigmonda Móricza: Bodi dober do smrti. V programu za prihodnje leto pa imamo Némethov roman Groza in roman Moldova Györgya: Temni angel.

In katere prevode slovenskih avtorjev mislite v bližnji prihodnosti natisniti?

Tu naj omenim predvsem dva romana: Miško Kranjec: Az élet tengelye (Os življenja) in roman Ferda Godine: A fehér tavirozás (Bele tulpike).

Sodeč po vsem, kar ste povedali gre založbi priznati že pomembno zaslugu za kulturno sodelovanje in medsebojno spoznavanje obeh sosednih ljudstev. Kakšen je torej ta njen koncept?

Po nekajletnem razvoju je založba sprejela v svoj delovni program še novo kulturno obveznost: izdajanje knjig za pripadnike madžarske narodnosti v Prekmurju in s prevajanjem umetniške besede iz slovenščine v madžarsčino in obratno — graditi kulturni most med obema sosednjima, vendar doslej tako malo poznanimi svetovoma.

Iz navedenega je jasno razviden smoter založbe: slovenskim bralcem posredovati najboljše literarne stvaritve domačih in tujih, predvsem madžarskih književnikov, našim

besednim umetnikom pa s prevodi v madžarsčino odpreti pot na novo jezikovno področje.

Po programski obsežnosti sodeč se založba tedaj v tej usmeritvi ne bo nikoli odpovedala. Kakšen dolgoročni program ima torej za »madžarski« del svoje dejavnosti?

Po okvirnem petnajstletnem načrtu bomo poleg izdajanja domačih leposlovnih del skušali nadoknaditi zamujeno in zanemarjeno s publikacijami z regionalnim obeležjem; dalje bomo izdali madžarsko-slovenski in slovensko-madžarski slovar, izdajali knjige za potrebe občanov madžarske narodnosti in Prekmurju in s sistematičnim prevajanjem posredovali našim in madžarskim bralcem vrhunske dosežke iz slovenske oziroma madžarske književnosti.

Vse to kaže, da hoče založba še veliko doseči. Včasih pa je slišati napovedi, da taka »mala« založba ne bo dolgo obstajala ali celo da ni potrebna. Vsekakor ima zelo specifičen položaj. Kako ga vidite vi, in s čim je po vašem mnenju založbin »prostor na soncu« utemeljen?

Takoj v začetku želimo poudariti, da nečemo biti velika založba v malem, ki bi se nepreračunano lotevala nalog, ki jim ni kos, ali pa da bi zivitarila na periferiji od paberovanja, in da nimamo nobenih pretenzij za uveljavljanje na področjih, za katera menimo, da jih lahko z uspehom zmaga ena centralnih slovenskih založb ali pa vse naše založbe skupaj v plodnem sodelovanju. To pa seveda ne pomeni, da želimo ostati obrobna založba v slabem pomenu besede; nekako odlagališče bolj ali manj ponesrečenih umotvorov, ki so jih morda odklonile že naše osrednje založbe, ventil za sproščanje individualnih ali družbenih tendenc provincialnega partikularizma in provincialnega separatizma.

Pomurska založba v M. Soboti je bila ustanovljena z jasno začrtanim ciljem, da s svojimi publikacijami spremlja in krepi kulturna in druga prizadevanja v Pomurju ter s tem aktivno poseže v pospešen proces vraščanja »gluhe province« v enotno slovensko občestvo. Ali preprosteje rečeno: pri Pomurski založbi naj

izhajajo izvirna dela slovenskih pesnikov in pisateljev, predvsem tistih, ki so zrasli iz te pokrajine in v svojih delih prikazujejo našo zemljo in njenega človeka. Dalje je založbi bila naložena naloga, da izdaja knjige, ki govore o preteklosti Pomurja, o njeni zgodovini, o političnih, kulturnih, socialnih in gospodarskih razmerah, ki so značilne za to regijo, o vrednotah, ki so se nam ohranile skozi zgodovino v stavbarstvu, kiparstvu, slikarstvu, o tvornih težnjah preprostega ljudstva, ki se nam kažejo v materialni, socialni in duhovni ljudski kulturi. Skratka: o vsem tem, kar ima sleherna družbena skupnost za svoje kulturno bogastvo, iz katerega spoznava svojo lastno podobo v preteklosti in sedanjosti, iz katerega srpa moč in vzpodbude za svoj nadaljnji razvoj ter pogum za enakovredno sodelovanje v kulturnem vzponu slovenskega naroda.

Mislím, da mi nujnosti take kulturne institucije kot je Pomurska založba spriči svojstvenega političnega in kulturnega življenja Pomurja, še posebej Prekmurja, po vsem tem, kar sem že povedal, ni treba posebej utemeljevati.

Kako si založba pomaga, v materialnem oziru, pri uresničevanju te svoje plemenite kulturne misije? Kolikšna je ob tem družbena podpora, zlasti na samih pomurskih tleh?

Spriči znanih dejstev se tudi naša založba bori z vrsto problemov finančne narave, le da je naš položaj še težji, ker nimamo v večjih centrih svojih knjigarn, ker nimamo posebnih dohodkov od takojmenovanih stranskih dejavnosti, ali pa so ti dohodki dokaj pičli in ker je večina naših edicij zaradi regionalne problematike, ki jo obravnavajo, pri prodaji teritorialno bolj ali manj omejena, poleg vsega pa že po svoji znanstveni ali poljudno-znanstveni naravi v komercialnem pogledu nemikavna, čeprav vemo, da je prav pripravila tovrstnih izdaj dolgotrajna in draga in zato tudi na tržišču ne prenesejo ekonomske cene. S subvencijami nas je doslej podprl le republiški sklad za pospeševanje založniške dejavnosti, medtem ko vse štiri pomurske občinske skupščine nimajo v svojih proračunih za našo založbo niti simboličnih postavk.

Drago Grah

»Pomurska založba« letos že tretjič sodeluje na mednarodnem knjižnem sejmu v Beogradu, ki so ga odprli te dni. Na letošnjem sejmu, že desetem po vrsti, razstavlja 85 jugoslovanskih in približno 50 tujih založb. Okrog 40.000 knjig je tokrat razvrščenih po stojalih in policah v hali I beograjskega sejma. V Evropi sta sicer najbolj znana sejma podobne vrste v Frankfurtu in Leipzig, toda tudi beograjski si je hitro priboril velik sloves. Ena izmed njegovih posebnih privlačnosti je v tem, da založniški delavcem nudi največ priložnosti za neposredne kulturne stike in seznanjanja med Vzhodom in Zahodom. Sejem nudi razstavljalcem tudi praktične koristi, kot je recimo prodaja ali sklepanje pogodb o sodelovanju. »Pomurska založba« si sicer ne more obetati kakih posebnih komercialnih uspehov, vendar pa se bo na sejmu lahko zelo koristno povezala z madžarskimi založbami. Glede na to, da se v skladu s svojim programom vse aktivneje zavzema za kulturno, založniško izmenjavo s sosednjim madžarskim ljudstvom, teh povezovanj ne gre podcenjevati. Končno pa je Beograd za založbo tudi propagandnega pomena. Kljub svoji dejavnosti, ki je po obsegu v primeri z drugimi slovenskimi založbami skromna, se mora uveljavljati tudi izven slovenskega območja. Ze na lanskem sejmu ni ostala neopažena, saj je tako kakor letos dobila od posebne žirije pohvalo, kakršno izrečejo vsako leto na sejmu za grafično in tehnično najboljše opremljeno knjigo. Letos je založba dobila pohvalo za monografijo o slikarju-amaterju, prekmurskem rojaku Jožetu Horvatu-Jakiju. Pričakujemo pa, da bodo tudi Krleževe »Balade Petrice Kerempuha« pritegnile vso pozornost zaradi svojih edinstvenih Jakijevih ilustracij.

Razstava likovnih reprodukcij renesanse

V okviru umetnostne vzgoje in likovnega pouka je gimnazija v Murski Soboti pred dvema letoma navezala z Narodno galerijo v Ljubljani zelo koristne stike, saj se je od takrat pa do danes v tej šoli zvrstila vrsta pomembnih razstav iz gradiva slovenske zakladnice likovne umetnosti: npr. razstava originalnih del bratov Šubicev, originalne perorisbe Hinka Smrekarja, baročni mojstri na slovenskem itd.

Pred dnevi pa je šola sprejela v svoje prostore razstavo odličnih reprodukcij del najslavnejših italijanskih, nemških, holandskih in francoskih mojstrov renesanse od 13. do 16. stol. Med petdesetimi reprodukcijami zvečne naravnih velikosti so zastopani italijanski mojstri: Giotto, Duccio di Buoninsegna, Fabrizio de Gentile, Massaccio, Uccello, Fra Filippo Lippi, Piero della Francesca, Andrea Mantegna, Domenico Veneziano,

Sandro Botticelli, Leonardo da Vinci, Tizian, Giorgione, Raffaell Santi Michelangelo, Tintoretto in drugi.

Med predstavniki flamske šole so: Jan van Eyck, Kristus Petrus, Hans Memling, Pieter Brueghel in drugi. Od predstavnikov takozvane Renske in švabske šole so pa: Stephan Lochner, Albrecht Dürer, Lucas Cranach, Haus Holbein, Mathias Grünewald in Altdorfer. Avijonsko šolo predstavlja nekaj anonimnih mojstrov in Francois Clonet. V visokovrednem tisku, predvsem v fototipiji, v heliogravirji, v tipografiji in v bakrotisku se nam avtentično odkriva bogata barvitost beneških in virtuozna grafična natančnost severnih renesančnih mojstrov.

Razstavo so si ogledale številne šole in je prav gotovo dosegla maksimalni efekt v smeri izpopolnjevanja šolskih umetnostno-vzgojnih programov. Gre za sorazmerno ce-

nen in sila racionaliziran aranžma, ki posrečeno in kvalitetno nadomešča draga in časovno potratne ekskurzije.

Ze v kratkem bo razstavo renesanse zamenjala razstava originalov klasičističnega mojstra Franca Kavčiča, na katero opozarjamo in nanjo vabimo tudi zunanje ljubitelje likovne umetnosti.

Vlado Sagadin

SREČANJE MLADINCEV

Srečanje med mladino lendavske I. osnovne šole in mladino osnovne šole iz M. Središča postajajo že nekajletna tradicija. Minuli teden so mladinci iz M. Središča obiskali svoje tovariše v Lendavi in se ob tej priliki pomerili v nekaterih športnih panogah. V šahu so bili uspešni domačini in premagali goste s 4:1, medtem ko so v rokometu domači mladinci zmagali s 14:8, so gostje zmagali v igri mladink z 8:4. Športna srečanja so povezana z ogledom šole. Bilo bi pa verjetno izredno koristno tudi sodelovanje na kulturnem področju.

Iz Puževca spet peš v šolo v Puconce

Dokaj nezadovoljstva med občani v Puževcih je povzročila vest, da njihovih otrok s tem šolskim letom več ne bodo prevzajali v šolo.

Puconska šola je konec prejšnjega koledarskega leta dobila od občinske skupščine kombi in z njim kot prva in doslej še edina v občini začela prevajati šolarje, ki bi sicer morali preveč hoditi peš. Takrat so otroke vozili iz najbolj oddaljenih vasi Krnci, Bokračji in Andrejci, pa tudi iz Sebeborca in Puževca. Letos jih pravtako redno prevajajo iz vseh teh krajev, samo iz Puževca ne. In to je izzvalo med prizadetimi vaščani precej krvi.

Iz Puževca ni pot v šolo nič krajša od one iz Andrejca. Sedem kilometrov in še več v

vsako smer je preveč. To priznava tudi občinska skupščina na posredni način v svojem statutu, ko sprejema načelo, da je treba otrokom, ki morajo v šolo dalje kot 4 kilometre, v okviru možnosti preskrbeti prevoz. Tako hoče mladega človeka rešiti pred napori, ki bi utegnili škodovati njegovemu telesnemu ali duševnemu razvoju. Sicer pa je to v naši družbi že splošen pedagoški normativ.

Kjer so na razpolago javna prevozna sredstva, ni problema okrog otrok, ki žive daleč od šole. Zanje je družba prevzela vse stroške prevoza. Drugače pa je s šolarji, ki se s temi sredstvi ne morejo okoristiti. Odkar so leta 1962 reorganizirali šolsko mrežo in s tem ustanovili 21 šol s podružniškimi oddelki, se je pravzaprav pojavilo to vprašanje. Otroci višjih razredov potem več niso mogli hoditi v šolo doma, ampak v matično, popolno šolo. Tako so nekateri morali na vsem lepem hoditi tudi po 7–8 kilometrov daleč, konkret. tudi na področju puconske šole. Po podatkih, ki jih je prejšnje leto zbral svet za šolstvo pri občinski skupščini, je v vsej občini čez 1.100 otrok, ki morajo zelo daleč hoditi v šolo.

Četudi upoštevamo možnost, da bi lahko to število nekoličanj skrčili, ne da bi bilo to v škodo otrokom, ostane še zmeraj visoka številka. In (kako tedaj poskrbeti za prevoz? Treba bi ga bilo organizirati v Martinju, v

Dolencih in drugod. Družba pa tolikšnih sredstev ne bo mogla zbrati tako hitro, pa čeprav otroci že zdaj dolgo hodijo iz dneva v dan in ob vsakem vremenu tako daleč v šolo.

Da murskosoboška občina ne stoji križem rok, je dokazala s tem, da je ta problem rešila za puconsko šolo. Vendar, kakor vidimo, se je s tem šolskim letom zataknilo tudi tam. Ni objektivnih možnosti, da bi prevajali otroke tudi iz Puževca. Ako si približje ogledamo vzroke, ki so stvar tako zaostri, lahko ugotovimo, da včasih tudi z vozilom ni rešeno vse. Ne da ne bi bilo mogoče prevajati tistih 50 otrok, kolikor jih je letos med 430 šolarji v Puconcih.

Vse se začneja s tem, da je treba otroke nekam dati, ko jih v »prvi rundi« pripeljejo zjutraj v šolo. Puconska šola pa že zdaj gostuje v treh zgradbah in začneja s poukom tudi že v tretji izmeni. Tako torej ni prostora niti za te otroke niti za »vlakarje«, ki tudi že pridejo celo uro pred začetkom pouka. Drugi problem: varstvo teh otrok. Minulo leto so nad njimi bedeli učitelji, letos pa teh ni moč dobiti za to, ker to pač ne spada med njihove obveznosti.

Avto se odpravi zjutraj dvakrat na pot, da bi pripeljal vse otroke o pravem času k pouku. In že je tehnično težko izvedljivo. Puževci pa ležijo povsem na svojem koncu in avto bi zato moral nujno opraviti še tretjo pot, tudi to še pred začetkom pouka. Otroci, ki so tako

daleč, hodijo vsi predpoldne v šolo. Ako bi hotel zdaj šolski kolektiv rešiti problem tako — vzemimo, da drugih težav, ki smo jih omenili, ne bi bilo — da bi ti otroci hodili vsi popoldne v šolo, bi bilo treba obrniti vse urnike in vso interno razporeditev na glavo. Tega pa najbrž ne bi bilo mogoče izvesti. Zlasti še, ko bi bila s tem prizadeta velika večina otrok, ki jih zdaj vozi v šolo. Teh je čez 40, onih iz Puževca pa je le 6.

Gre torej za primer, da obvelja beseda večine. To je seveda zelo neprijetna zadeva za prizadetih šest šolarjev, toda v trenutnem položaju bi bilo po vsem videzu nemogoče najti vsestransko sprejemljivo rešitev. V vsaki šoli naše občine je nekaj takih otrok, ki morajo daleč v šolo. Spriči raztresenih naselij tudi v idealnih okoliščinah ne bi bilo ravno možnosti, da vsakemu učencu družba preskrbi prevoz.

Drago Grah

RADGONČANI SE SPRAŠUJEJO

Pred približno tremi meseci je bil v Gornji Radgoni odprt novi hotel, od katerega so mnogi pričakovali. Res je, da nad samopostrežbo in kvaliteto dela ni kaj reči, toda čudno pa je, kako to, da v hotelu ni mogoče dobiti nikakšnega časopisa. Ali za ta namen res ni sredstev, ali pa je hotel namenjen izključno samo za pijančevanje?

Poleg tega se Radgončani sprašujejo, kako to, da v tem hotelu ni kakšnega večera s glasbo.

V snemalnici Radia Murska Sobota

Ce bi šlo zares, kaj bi bilo?

Dnevnik požarne (ne) varnosti

Teden požarne varnosti naj bi pokazal, kako je 34 gasilskih društev v lendavski občini pripravljenih in opremljenih. Minuli teden sem se priključil skupini gasilskih funkcionarjev, ki naj bi z insceniranimi alarmi in namišljenimi požari po vaseh, kjer so društva, ugotavljala, kako so ta društva pripravljena v slučaju, da bi bil kje resnični požar. Bila je že tema, ko smo se odpravili na pot, tu pa se začelja tudi dnevnik požarne (ne) varnosti.

Pot nas je vodila najprej v Petišovce, kjer društvo šteje 26 članov, ima novi gasilski dom in kjer se je na znak sirene v osmih minutah zbralo 6 gasilcev, ki niso vedeli, kje je ključ, ki bi odprl dom, v katerem je orodje. Kljub večjim in manjšim napakam pa je bilo vendarle vzpodbudno vsaj to, da so gasilci prišli in tako dokazali, da so pripravljeni. V Pince vas ob meji smo prispeli nekaj pred osmo uro zvečer, po znaku za alarm pa smo doživeli ugodno presenečenje: v nepopolnih petih minutah so gasilci bili pri svojem orodju pripravljeni za pomoč, če bi bilo potrebno.

Po dveh preizkušnjah je med člani komisije prevladoval optimizem, vse dokler se nismo ustavili v Mostju. Tu sicer eno gasilskega doma, zato je orodje shranjeno v leseni kolibi, ki leži v sredi vasi. Po znaku sirene, ki naj bi opozorila gasilce na nevarnost, smo čakali dobrih dvajset minut. V tem času so se okrog nas zbrala dekleta, nekaj radovednih otrok, toda gasilcev ni bilo. Polurno čakanje (v tem času bi lahko kmečko poslopje pogorelo do tal) je vendarle rodilo uspeh: prav počasi se nam je približal gasilec, ki ni poznal poveljnika društva, kaj šele ostalih članov. Medtem ko so si člani komisije ogledovali orodje, so vaška dekleta predlagala, da sama osnujejo gasilsko desetino in tako rešijo ugled svoje vasi in društva.

Nedelica, kjer smo se ponovno ustavili, je še bolj omajala dozorelo spoznanje, da gasilska društva niso vedno pripravljena za akcijo. Tu namreč na znak sirene nihče ni prišel h gasilskemu domu in prava sreča je, da ni bilo nevarnosti in požara. Preko Brezovice nas je pot vodila v V. Polano. Tu so gasilci sicer prišli, z njimi pa tudi drugi, ki so dajali kaj čudne pripombe. Najbolj žalostno je seveda to, da so pripombe padale od takšnih tovarišev, ki bi se za delovanje društva morali najbolj zavzemati.

V Trnju se je ponovila slika iz Mostja, v Crensovcih pa se je vtis popravil, saj so se tu v zelo kratkem času zbrali gasilci, ki zaslužijo pohvalo. V bodoče bi bilo potrebno takim društvom nuditi več pomoči, ker jo potrebujejo, pa tudi zaslužijo.

V Hotizi pri nedograjenem domu je v noč ponovno zadonela sirena, umetni dim pa naj bi ponazoril požar in dočaral resnost akcije. Žal tudi tu ni bilo odziva, pa je bilo zato čakanje odveč.

Kazalci na uri so kazali blizu polnoči, ko smo zaključili akcijo, ki je dala vse prej kot

DELITEV POMOČI V RADGONSKI OBČINI

Minuli teden so delili pomoč poplavljenecem v Lutvercih in v Apačah v radgonski občini. V Lutvercih so delili le oblačila in obutev, ki so jo darovali občani ljubljanskih občin, medtem ko so v Apačah delili tudi razen obleke in obutve še mesne konzerve, ki jih je za poplavljenice prispevala mednarodna organizacija MCC iz Danske. Občani obeh vasi so bili za dobljeno pomoč nadvse veseli in hvaležni. te.

Obranili so 150 hektarov njiv

Ce povprašate v krajevni skupnosti na Cvenu, kateri so njihovi največji problemi, vam bodo omenili najprej ceste. Letos so pripravili že 100 kubikov gramoza, 40 kubikov pa so ga navozili na ceste. V tem pogledu bi lahko naredili še več, če ne bi bilo povodnji — meni predsednik Krajevne skupnosti Branko Puconja. Področne ceste je močno uničilo tudi Cestno podjetje Maribor, ki pa noče ničesar slišati o pomoči pri popravilu cest. VŽK Ljutomer, ki krajevne ceste prav tako uničuje s težkimi vozili, je obljubil pomoč. Pohvalno pa se izražajo o ma-

riborskem Gradisu, ki je vaščanom pomagal z navozom gramoza. Letos so sklenili, da bodo očistili nekatere občestne jarke, popravili manjše mostove. Vsa dela opravljajo vaščani Cvena, Mote, Spodnjega in Gornjega Krapja prostovoljno. Pomagali pa so tudi pri urejanju učiteljskih stanovanj in zadrzne dvorane. Lani je dobila krajevna skupnost Cven 400 tisoč dinarjev dotacije. Na Cvenu menijo, da je bila včasih na njihovem področju Socialistična zveza bolj aktivna. Danes pa se lahko pohvalijo po mnenju predsednika krajevne skupnosti le z dobrim delom gasilcev.

Ob letošnjih poplavalah so prebivalci takoj priskočili na pomoč. Zgradili so 500 m jezu in s tem obvarovali pred vodo 150 hektarov njiv in travnikov.

BELTINCI

Osnovna organizacija Rdečega križa v Beltincih je v soboto popoldne delila pomoč za poplavljenca. Blago, ki so ga darovali občani ljubljanskih občin, kot tudi nekaj blaga, ki ga je darovala za prizadete od poplavl mednarodna organizacija CWS/LWR. Stevilni vaščani v Beltincih, ki so prejeli pomoč, so bili za njo zelo hvaležni, nekaj pa je bilo med njimi tudi takih, ki so pomoč zavrnil.

J. Dominko

Na kakšnih vozilih se vozimo

»Prosim vozniko dovoljenje« tako se je začela akcija o prometni varnosti v lendavski občini. Prvi pregled vozila in že prva izrečena kazen je dala slutiti, kakšen bo potek akcije, ki naj bi dala vsaj bežen pregled o tem, kako občani upoštevajo ali ne upoštevajo predpise o varnosti prometa na cestah. Priznati moram, da je tisto sobotno popoldne bilo manj prometa na cestah kot sicer, pa vendar se je pred prometniki v pičli eni uri ustavilo blizu 40 vozil.

Izrečene kazni naj bi opozarjale lastnike motornih vozil na napake in prekrške, zaradi katerih čestokrat pride do nesreče, ki so žal zadnje čase vedno številnejše. Kakšna so torej vozila, na katerih se ljudje vozijo? V akciji je bilo pregledanih 20 mopedov, ki so — omenjam jih prav zaradi tega, večina v takem stanju, da ogrožajo voznika in okolico. Rekli bi, da so mopedisti tisto popoldne potegnili krajši konec, saj so bili zaradi te ali one pomanjkljivosti skoraj vsi kaznovani. Zavore skoraj pri vseh, kolikor jih je bilo deležno pregleda, niso bile v redu in so torej glavni vzrok za izrečene kazni.

J. D.

Poslušajte in gledajte

RTV Ljubljana

Nedelja, 14. novembra

8.05 Mladinska radijska igra — Milivoj Matošec: Pustolovščine Petra Zgaga; 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo I.; 10.00 Se pomnite tovariši... a) Jože Povše: Z mamo sva onemela, b) Lojze Hafner: Po »letalskem mtingu«; 10.25 Pesmi borbe in dela; 10.45—11.45 Ljubiteljem lahke glasbe; 11.45 Nedeljska reportaža; 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo II.; 13.30 Za našo vas; 13.45 Trio Lojzeta Slaka s pevci in kvintet Vilija Petriča; 14.00—17.00 Nedeljsko športno popoldne; 17.05 Slavni pevci — znamenite arije; 17.30 Radijska igra — Smiljan Rozman: Hiša; 18.13 Nikolaj Rimski-Korsakov: Španski capriccio op. 34; 18.30 Trideset minut pri Virtuozih; 20.00 Naš nedeljski sestanek; 21.00 Simfonije Franza Schuberta.

Ponedeljek, 15. novembra

11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Festivalni orkester iz Batha; 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Jože Silc: Zaključki z republiškega posvetovanja o poljedelstvu; 12.40 Po slovenskih krajih; 14.05 Lucijan Marija Škerjanec: Deset mladinskih skladbic; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Operni koncert; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu; 18.20 Zvočni razgledi; 18.45 Pota sodobne medicine: Iz ortopedske ordinacije; 20.00 Slovenske zabavne melodije; 20.15 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije.

Torek, 16. novembra

11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Slavni virtuoz nam igrajo; 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Jože Maček: Zavarovanje poljskih pridelkov v skladiščih; 12.40 Ansambel Rudija Bardorferja; 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — Kristof Kolomb; 14.35 Pet minut za novo pesmico; 15.30 V terek nasvidenje; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert po željah poslušalcev; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu; 18.20 Iz studia 14; 18.45 Na mednarodnih križpotih; 20.17 Radijska igra — Barrie Slavis: Clovek, ki ni nikoli umrl.

Sreda, 17. novembra

11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Naši solisti v Mozartovem »Don Juanu«; 12.40 Iz narodne zakladnice; 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Mstislavova zadruga; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Izbrani listi iz Bartokovega ustvarjanja; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu; 18.15 Iz fonoteke radia Koper; 18.40 Naš razgovor; 20.00 Kitara v ritmu; 20.10—22.50 Richard Wagner: Večni mornar, opera v treh dejanjih.

Četrtek, 18. novembra

11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Iz zakladnice glasbenega realizma; 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Janez Banič: Poškodbe živali v hlevu; 12.40 Cez hrib in dol; 14.05 Vitoslav Novak: Slovaška suita; 14.35 Lirika za otroke: Mehurčki; 15.40 Literarni sprehod — John O'Hara: Torkovo kosilo; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Turistična oddaja; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu; 18.20 Odskočna deska; 18.45 Jezikovni pogovori; 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov; 21.00 Izročilo 20. stoletja — Günther Grass.

Petek, 19. novembra

11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Iz oper

Georga Friedricha Haendla; 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Aleksander Hržiš: Nematode kot rastlinski škodljivci; 12.40 Mali vokalni ansambl pojo slovenske narodne pesmi; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — Za toplo peč; 14.35 Poje zbor Madrigalistov iz Celovca; 15.30 Od vasi do vasi; 15.45 V svetu znanosti; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Petkov simfonični koncert; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu; 18.20 Plesni orkester RTV Ljubljana; 18.45 Kulturne diagonale; 20.00 Iz arhiva opernih melodij; 20.20 Tedenski znanstveni pregled; 20.30 Naši skladatelji pred mikrofonom; 21.15 Oddaja o morju in pomorskihih.

Sobota, 20. novembra

11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Novost iz našega arhiva; 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Maks Pratkanar: Zaposlitev naših poljedelcev čez zimo; 12.40 Ansambel Borisa Kovarčiča in trio Andreja Blaumauerja; 14.05 Odiomi iz slovenskih oper; 15.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Gremo v kino; 17.35 Najbolj priljubljene popevke tega tedna; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in po svetu; 18.20 Iz relednih postaj — radio Koper; 18.45 S knjižnega trga; 20.00 Sobotni koncert lahke glasbe; 20.30 »Pokaži kaj znaš«; 22.10 Oddaja za naše izseljence.

TELEVIZIJA

Četrtek, 11. novembra

10.00 TV v šoli; 11.00 Angleščina; 16.10 TV v šoli: Zelezo — kovina, ki je ustvarila civilizacijo; 17.40 Združenje radovednežev — odd. za otroke; 18.25 TV obzorik; 18.45 Makedonska jesen — reportaža; 19.10 Univerza za diskoteko — glasbena oddaja; 19.45 Zvezni pošta; 20.00 TV dnevnik; 20.30 TV obzorik; 20.40 Ekran na ekranu; 21.40 Sodobna afriška lirika; 22.00 Zadnja poročila.

Sljeme, Avala

18.25 Informativne oddaje; 19.40 Propagandna oddaja; 19.54 Lahko noč, otroci; 20.30 Narodna glasba; 22.00 Informativna oddaja.

Petek, 12. novembra

10.00 TV v šoli; 16.40 Govorimo rusko — 35. lekcija; 17.00 Učimo se angleščine — 99. lekcija; 17.30 Pogovor o slovensčini — 3. oddaja; 18.00 Predstavljamo vam pionirski gledališče z Reke; 18.25 TV obzorik; 18.45 Zvezni pošta; 19.45 TV akcija; 20.00 TV dnevnik; 20.30 TV obzorik; 20.40 Solanje Toma Browna — ang. celovečerni film; 22.10 Zadnja poročila.

Sljeme, Avala

17.30 TV v šoli; 18.25 Informativne oddaje; 18.45 Rdeči signal; 19.15 A-materski folklorni oder; 19.40 Propagandna oddaja; 19.54 Lahko noč, otroci; 20.30 Celovečerni film; 22.00 Sahovski komentar; 22.10 Informativne oddaje.

Sobota, 13. novembra

10.00 TV v šoli; 17.40 Kje je, kaj je; 17.55 Zoki-Poki — lutke; 18.10 Vsako soboto; 18.25 TV obzorik; 18.45 Miča Danajlovič: Kako je s tem? — mladina. igra; 19.25 Ko sem bil še majhen — pripoveduje Aleksander Popović; 19.40 Cikeak; 20.00 TV dnevnik; 20.30 TV obzorik; 20.40 Peščenica ura — kultur. film; 21.10 Druga plat medalje — humor. oddaja; 22.00 Danny Kaye vam predstavlja; 22.50 Zadnja poročila.

Sljeme, Avala

18.10 Narodna glasba; 18.25 Informativne oddaje; 19.40 Propagandna oddaja; 19.54 Lahko noč, otroci; 20.30 Jazz scena; 20.40 Sprehod skozi čas; 22.00 Danny Kaye vam predstavlja; 22.50 Informativne oddaje.

En dan med italijanskimi lovci

čeli zapuščati topla gnezda. Streljanje se je pričelo in pokalo je kot na fronti. Tokrat smo lahko videli, kako slabo merijo nekateri Italijani. Tudi dvajset strelav je bilo na enega fazana, ta pa je kljub temu odnesel zdravo kožo.

In v takem stilu je potekal lov skoraj ves dan, skoraj...

LOV JE NA VIŠKU

»Obkolite to grmičevje, postavite se na tem koncu, tukaj je največ fazanov, pa tudi kakšen zajec bo pogledal ven.« je naročil član lovske družine v Cankovi, ki je bil prepričan, da ga italijanski lovci, če govori v srbohrvaščini, popolnoma razumejo.

Res so se postavili tako, kot jim je bilo naročeno. Čakamo, čakamo! Postajamo nestrpni, simpatične italijanke, ki so prišle s svojimi možmi, ali pa tudi ne, pripravljajo kamere, iščejo naboljša mesta za razgled, možakarji v dolgih škornjih in rjavih oblačilih nestrpno stiskajo puške, ta dvocevko, drugi repetirko, in čakajo, čakajo...

Fazan se je dvignil nad gozd, zakrožil nad vrhovi dreva v čudovitih jesenskih barvah, in kot da je zaslitil nevarnost, zaplaval nazaj v zavetje. Poganjaji pa niso mirovali, kričali so, da je odmevalo v sončen, vendar svez jesenski dan in udarjali s svojimi palicami po grmovju.

Fazani so se začeli dvigati nad vrhove, krožili malo, potem pa zaplaval iz zavetja gozda. Tokrat se je začelo zares. Pokalo je kot v vojni, kamere so brnele in beležile zanimive, pa tudi nezanimive dogodke. Fazani so se premikovali v zadnjih krčih in padali na izsušeno zemljo. In vedno več se jih je začelo dvigati in leteti pred puške, pred smrt. Toda italijani so bili utrujeni od merjenja, pokalo je kot prej, vedno več živih, nepoškodovanih ptic pa je odletelo drugam, tja, kjer je bilo bolj varno.

Rezultat ob tem gozdu je bil dokaj ugoden. Lovski plen je bil, nekaj nad štirideset fazanov, ducat zajcev in nekaj drugih ptic, ki ne spadajo v lovni »repertoar«.

PRAŠIČI NA RAŽNJU

Dan se je nagibal h kraju. Velika rdeča krogla je začela padati za obzorje. V naših želodcih pa se je začela pojavljati nezanimiva melodija, pesem o gladi. Toda kot naročeno. Prišli smo do ognja, kjer so na ražnju pekli dva prašička. Vendar smo bili prerani, komaj malo so se jima osmogle koke, mi pa jih s svojimi očmi, ki so zarele ob pogledu na bogato pečenko, nismo mogli speči. Tu smo bili priča tudi zanimivemu pripovedovanju lovca-domačina, ki je dokazal,

da lovci le radi več povedo, kot pa je v resnici.

ZA KONEC: LOVSKI KRST

Domači lovci iz Cankove so pripravili v dvorani zadrznege doma pravcato pojedino. Začetek te pojedine je bil vse

Ce je lovska sreča in dober strelec, potem je tudi plen obilen

Rokometaši Kroga

Tabela SCL — vzchod										
Olimp	8	5	1	2	17:11	11				
NAFTA	8	4	2	2	15:7	10				
Drava	8	5	0	3	18:15	10				
GRAFIČAR	9	5	0	4	19:17	10				
Mejnik	8	5	0	4	21:21	10				
Kovinar	8	3	3	2	16:18	9				
Soštanj	9	4	0	5	23:14	8				
Papirničar	8	3	2	3	18:23	8				
Ojstrica	8	2	2	4	23:26	6				
Fužinar	8	2	2	4	23:26	6				
Slov. Konjice	8	1	0	7	5:22	2				

SLOVENSKA CONSKE LIGA

Nafta : Slov. Konjice 3:0 (1:0)

V nedeljo so v Lendavi gostovali nogometaši Partizana iz Slo-venških Konjic in se v prvenstveni tekmi SCL — vzchod srečali z domačo Nafto. Tekma se je končala z zanesljivo zmago Nafta z rezultatom 3:0 (1:0). Domačini so bili skozi celo tekmo terensko in tehnično nadmočni in bi lahko zmagali še z večjim rezultatom, če nespreni napadalcu ne bi zapravili več zelo lepih priložnosti za zadetek. Nafta je prišla v vodstvo šele v 35. minuti z golom Hobora, samo tri minute pozneje pa bi lahko vodstvo povečala, ko je sodnik dosodil enajstmetrovko, katero pa je Matičič zastrejal.

Tudi v drugem delu igre je imela iniciativo Nafta in od številnih priložnosti za gol, izkoristila le dve ter tako zaslužen zmagala. Strelca golov sta bila Horvat in Prendel. Najboljša pri Nafti sta bila Perša II. in Balantič. Tekmo je dobro vodil Cvir iz Maribora.

POMURSKA MLADINSKA LIGA BRAZDA ZOPET V VODSTVU										
Brazda	6	5	0	1	26:13	10				
Mura B	6	4	1	1	30:11	9				
Turnišče	5	4	0	1	18:6	8				
Radgona	6	2	2	2	15:17	6				
Bakovci	7	1	3	3	12:19	5				
Gradičar	7	1	2	4	14:27	4				
Veržej	6	1	1	4	10:20	3				
Tehnostroj	5	1	1	3	10:23	3				

POMURSKA NOGOMETNA LIGA

Radgona ali Tehnostroj?

V XI. kolu pomurske nogometne lige je bilo v središču pozornosti srečanje v Turnišču med enajstotomicima Radgona in Turnišča, ki sta najresnejša tekmeča v borbi za naslov jesenskega prvaka. Srečanje je bilo zelo zanimivo in se je končalo z zmago Radgone, ki je najbližje cilju. Edini resen tekmeč v borbi za naslov jesenskega prvaka pa je ekipa Tehnostroja iz Ljutomer, ki je tokrat premagala Brazdo v Dobrovniku. Med moštvom Radgone in Tehnostroja lahko torej iščemo jesenskega prvaka v pomurski nogometni ligi. Tudi nogometaši Beltince so si priborili obe točki v Dokležovju, vendar so tako kot ekipa Turnišča korak za-

LENDAVSKI FILATELISTI

Filatelistično društvo iz Čakovca bo v nedeljo v Lendavi organiziralo razstavo znamk. Nekajletno sodelovanje med obema društvoma se tako manifestira tudi v skorajšnji razstavi, na kateri bodo predstavniki čakovskega društva prikazali svojo razvojno pot, kakor tudi svoje dosežke na področju filatelije. Lendavsko društvo vključuje že lepo število članov, med katerimi je tudi veliko mladih. Nekaj članov društva ima izredno bogato kolekcijo znamk, kot značilnost velja omeniti, da se v zadnjem času lani društva usmerjajo na zbiranje določeni- nih tem. Izredno bogate zbirke znamk živali, s temami naših sodobnikov in drugih bodo člani društva prikazali še v tem letu lendavskemu občinstvu.

OBČNI ZBOR PRLEŠKEGA STUDENTSKEGA KLUBA

Včeraj zvečer je sklical odbor Prleškega študentskega kluba XII. redno letno skupščino, na kateri so ocenili enoletno delo kluba in izvolili novi upravni odbor. Skupščina je bila v prostorih Stare tehnike v Ljubljani.

TRETI REPUBLIŠKI NAMIZNO-TENISKI TURNIR

Gojenec drugi

V nedeljo je bil v Ljubljani III. republiški in mladinski turnir v namiznem tenisu, na katerem je sodelovalo okrog 150 tekmovalcev iz vse Slovenije. Tekmovanja so se udeležili tudi pionirji Gojenca iz Murske Sobote, kot edini pomurski predstavniki ter dosegli zelo lep uspeh. V ekipni konkurenci so zasedli odlično drugo mesto, kar je doslej njihov največji uspeh. Ekipa Gojenca je v četrti finalu premagala Ljubljano z rezultatom 5:4, v polfinalu pa Lirijo iz Ljubljane s 5:2, medtem ko so v finalu podlegli pionirjem Olimpije s 5:0. V ekipi Gojenca je najbolje igral Zekš.

V konkurenci posameznikov se soboški tekmovalci zaradi neugodnega žreba niso uvrstili na vidnej-

ša mesta. Največ uspeha je imel Kerčmar, ki je zasedel 9-16. mesto. Uspešnejša sta bila Zekš — Kerčmar v tekmovalcu dvojici, kjer sta zasedla solidno tretje mesto. V tekmovalcu mladincev se je Zekš uvrstil na 9. do 16. mesto. Pri pionirkah se je zopet izkazala Kološeva, ki je zasedla tretje mesto, medtem ko je v konkurenci mladink pristala na 5. do 8. mestu. Kološeva pa je bila skupaj z Jelerjevo (Olimpija) uspešna tudi v tekmovalcu dvojici, kjer sta zasedli tretje mesto. To je bilo drugo sodelovanje pionirjev Gojenca iz Murske Sobote v republiškem tekmovalcu in je bilo torej nad vse uspešno.

-um

TEČAJ ZA JUDO

V ROGAŠOVCIH

Na pobudo judo sekcije TVD Partizan v Murski Soboti je bila te dni v Rogoševcih seja, na kateri so razpravljali o ponovni poizvitvi judo športa v Rogoševcih. Na sestanku so sklenili, da bodo v mesecu novembru v Rogoševcih organizirali judo tečaj, ki ga bo vodil trener judoistov Maribora mojster juda Stane Iršič. Zaželjeno je, da se tečaja udeležijo čim večje število privržencev tega športa iz Rogoševcih in okolice.

POMURSKA ZIMSKE KOŠAR-KARSKA LIGA

Namesto Ljutomera Radgona

V drugem kolu pomurske zimske košarkarske lige za člane so se vsa srečanja končala z zmago favoritov. Ekipa soboškega Partizana je visoko zmagala v Rakičanu nad domačo ekipo, ESS pa nad Enotnostjo II. Najzanimivejše srečanje tega kola je bilo v Radencih med Enotnostjo I. in Radenci, ki se je končalo z zmago gostov. Tekma je med Puconci in Radgono je bila prelojena. Ker so košarkarji Ljutomera odstopili od tekmoval- nja, bodo v zimski košarkarski ligi tokrat nastopili tekmovalci Radgone.

Po drugem kolu se v vodstvu nahaja ekipa Enotnosti I. pred ekipo Sobote, ki pa ima tekmo manj odigrano. Čeprav se je tekmovaljevalci pričelo, vendar že po prvih dveh kolu lahko zapišemo, da se bodo za najvišji naslov potegovali tudi letos tri ekipe: Sobota, Enotnost in ESS.

Ezuatlji II. kola:

RAKIČAN : SOBOTA 48:89

BIRSA 14, Petrič 4, Grmič 18, Zižek 8, Nadai 3, Ferencič 1, Klasinc, Gyerek, Cimerman, Hoje.

SOBOTA : ZELKO 33, Glažar 16, Andrejek 13, Juteršnik 7, Cifer 10, Horvat 7.

ESS : ENOTNOST II. 73:44

Zrim 9, Horvat 15, Vrbancič 27, Martinuzi 7, Haki 11, Hojer 4, Sarotar, Gombosi.

ENOTNOST II. : Podlessek 21, Starc 4, Nemec 2, Ščerjavič 6, Cenar 11.

RADENCI : ENOTNOST I. 72:80

Radenci: Jurjevič 3, Keršec 2, Vrčer 10, Hladen 46, Mauko 10, Antič 1, Drvarič.

ENOTNOST I. : Ferenčič 25, Podlessek 31, Vadal 16, Barbarič 8, Ambruš.

Tabela

Enotnost I.	2	2	0	112:97	4	+15
Sobota	1	1	0	89:48	2	+41
ESS	2	1	1	98:76	2	+22
Radenci	2	1	1	121:120	2	+1
Rakičani	2	1	1	119:143	2	-24
Puconci	1	0	1	40:49	0	-9
Enotnost II.	2	0	2	98:144	0	-46

POMURSKA ROKOMETNA LIGA

ESS že osvojila prvo mesto

V predzadnjem kolu jesenskega dela prvenstva v pomurski rokometni ligi za člane je vodeča ESS visoko odpravila ekipo Radenec ter si že zagotovila prvo mesto. Prav tako si je tudi moštvo Kroga z nedeljsko visoko zmago nad Enotnostjo že zagotovilo drugo mesto na tabeli, kar je nedvomno največje presenečenje letošnje-

VZHODNA REPUBLIŠKA HOKEJSKA LIGA

SSTV NA ČELU TABELE

V predzadnjem kolu jesenskega dela prvenstva v vzhodni republiški ligi v hokeju na travi je najbolj presenetljiva Tišina, ki je v Radgoni premagala doslej še neporaženo Radgono. Zelo zanimivo je bilo tudi srečanje v Beltincih med SSTV in Lipovci, ki se je končala z zmago SSTV, medtem, ko se je srečanje med Kapelo in Lipovci končalo s 3:0 v korist Lipovcev, ker Kapela ni nastopila.

Po predzadnjem kolu je na čelu tabele moštvo SSTV in ima tako že skoraj zagotovljeno prvo mesto v jesenskem delu tekmovalja. Neodigrani sta namreč še tekmi Lipovci : Radgona in pa Tišina : Kapela, ki pa verjetno ne bosta bistveno vplivali na razpored mošt- ev.

Rezultati IV. kola:

Radgona : Tišina 0:1

Kapela : Lipovci 0:3

Lipovci : SSTV 1:3

Tabela

SSTV	5	4	0	1	21:3	8
Radgona	4	3	0	1	5:1	6
Tišina	4	3	0	1	7:6	6
Lipovci	4	2	0	2	8:5	4
Kapela	4	1	0	3	3:16	2
Enotnost	5	0	0	5	0:13	0

Ta teden v črnem okviru

ZE DRUGIČ SE JE ZALETEL V VOZ

Dne 3. novembra ob 17.45 se je dogodila huda prometna nesreča na cesti III. reda v vasi Tešanovci. Iz smeri Moravce proti Bogojini se je peljal z mopedom Franc Šömen iz Bogojine št. 134 a ni opazil pred sabo vprežnega voza, s katerim se je peljal Jože Tkalec iz Tešanovca št. 7. Vprežni voz ni bil opremljen niti z odbojnim steklom niti z lučjo, ki je predpisana. Mopedist Franc Šömen je pri trčenju dobil hude telesne poškodbe po glavi in bil takoj prepeljan v soboško bolnišnico. Šömen se je pred do- brimi tremi tedni zaletel z o- sebnim avtomobilom v vprež- ni voz pred Bogojino, sedaj pa ponovno v vprežni voz z mopedom in obakrat ob i- stem času.

ZARADI SPOLZKE CESTE V JAREK

Do težje prometne nesreče je prišlo na cesti II. reda na relaciji Slatina Radenci — G. Radgona v vasi Sratovci 4. novembra, kjer je z osebnim avtomobilom peljala avstrijska državljanka Rozina Amon iz Radkersburga in je zaradi spolzke ceste zapelja- la v obcestni jarek. Pri nesreči se Amonova ni poškodo- vala, medtem ko znaša mate- rialna škoda na avtomobilu okrog 50.000 dinarjev.

VOZILO SE JE PREVRNILO NA STREHO

Na cesti II. reda med vasi Crenovci — Odranci se je dne 4. novembra dogodila huda prometna nesreča. Za- radi prehitre vožnje je Fran- ca Stelca na ovinku in zara- di spolzkega cestniča, zaneslo v obcestni jarek, kjer se je avtomobil prevrnil na stre- ho. Nastalo materialno ško- do so ocenili na okrog 700 tisoč dinarjev, medtem ko pri nesreči telesnih poškodb ni bilo.

VOZIL BREZ IZPITA IN UNICIL AVTO

Na cesti II. reda med Mur- sko Soboto in Tišino je pri- šlo v nedeljo ob 20.30 uri do zelo hude prometne nesreče. Nesrečo je povzročil Ludvik Rajbar — mlajši iz Murske Sobote, ki je vzel avto brez vednosti očeta in se skupaj s sestro odpeljal proti Tišini. Ludvik Rajbar je vozil avto brez voznškega dovoljenja. Zaradi prevelike hitrosti je v Črnskih mejah izgubil ob- last nad krmilom in zapeljal v desni obcestni jarek, od tam pa na njive, kjer se je vozilo nekajkrat obrnilo. Ma- terialna škoda na avtomobilu znaša po nestrokovni o- cenitvi več kot 2 milijona di- narjev. Voznik Ludvik Raj- bar je bil telesno poškodovan in je bil prepeljan v soboško bolnišnico, medtem ko je se- stra dobila le lažje odrgnine.

OTROK PRITEKEL PRED MOTORISTA

V vasi Cven, na cesti II. re- da se je peljal v nedeljo iz smeri Ljutomer proti Hrasti- ju Mota z motornim kolesom reg. št. MS 11-182 Jože Sve- tina iz Pristave št. 4. V vasi Cven so se igrali otroci in ni- so bili pazljivi na nevarnost na cesti. Tako je nenadoma Neva Tona iz Cvena pritekla na cesto in prečkala cesto pred motoristom. Zaradi kratke razdalje Svetina ni mogel nesreče preprečiti in je otroka podrl po cestniču. Pri nesreči je dobila Neva To- na hude telesne poškodbe in so jo prepeljali v soboško bolnišnico, medtem ko je motorist Jože Svetina le lažje poškodovan. Materialno ško- do na motornem kolesu so ocenili na 10.000 dinarjev.

PO NESREČI POBEGNIL VENDAR IZSLEDEN

Dne 1. novembra se je do- godila huda prometna nesre- ča na cesti II. reda v vasi Ho- tiza, kjer je motorist Stefan Hertl iz Hotize z motornim kolesom reg. št. MB 21-094 zavozil v desno bankino, od tam pa ga je zaneslo v ob- cestni jarek. Hertl je vozil še sopotnico Terezijo Hertl. Pri nesreči je bil motorist huje poškodovan, medtem ko so- potnica ni bila poškodovana. Hertl nesreče ni prijavil in je pobegnil, izsleden je bil šele 5. novembra, ko so o ne- sreči obvestili postajo milice iz Splošne bolnice v Murski Soboti.

NEZAVESTEN OBLEŽAL V JARKU

Na cesti III. reda med Črešnjevci in Orehovci se je v soboto popoldne ponesrečil mopedist 41-letni Jakob Lu- šanc z Janževega vrha št. 66. Ko se je peljal proti Janže- vemu vrhu, je nenadoma izgubil oblast nad vozilom in iz neznanega vzroka zavozil v obcestni jarek, kjer je nezavesten obležal. Po izgledih je bil vinjen. V soboški bol- nišnici, kamor je bil takoj prepeljan, so ugotovili, da i- ma pretres možganov in več- krat nalomljeno hrbtenico.

Z AVTOMOBILOM V GOZD

V nedeljo ob 15. uri je pri- šlo do hude prometne nesre- če na cesti II. reda v vasi Martinje, kjer je z osebnim avtomobilom reg. številka MB 166-94 Koloman Kuronja iz Nerađovec št. 12 zapeljal čez jarek v gozd. Do nesreče je prišlo zaradi neprimerne hitrosti na ovinku, katerega ni mogel izvoziti. Voznik Ko- loman Kuronja je pri nesre- či kazal znake vinjenosti. Pri nesreči telesnih poškodb ni bilo, medtem ko znaša mate- rialna škoda na avtomobilu po nestrokovni ocenitvi nad 500.000 dinarjev.

Tonček Casar

Beltinci: Zver, Tosič 6, Kovačič 8, Miho- lič 6, Glavač, Grškovnjak 1, Sen- ca, Ašembrenar 1, Lebar.

KROG : ENOTNOST 38:7

Krog: Olaj, Mataj., Mataj II. 1, Ku- har, Titan 6, Gujman 17, Gombosi, Granfo 14.

Enotnost: Podlessek 1, Starc 2, Dolgov 3, Podlessek II., Peinovič 1, Nemec, Rous, Ferencič, Ambruš.

POSLOVALNICA MURSKA SOBOTA

Vabimo vas NA SILVESTROVA- NJE V BUDIMPEŠTO. 4- dnevno potovanje z avtobusom. Prijave do 4. decembra 1965.

2-dnevni avtobusni izlet v BU- DIMPEŠTO s postanki Nagykani- zsi, Balatonföldvár, Szekesfeher- varu. Izredno ugodni pogoji.

3-dnevni avtobusni izlet NA DUNAJ-BRNO-BRATISLAVA. Po- vratek ob Nežiderskem jezeru in Eisenstadtu. Izredno ugodni pogo- ji. Prijave mesec dni pred poto- vanjem.

Za kolektive organiziramo po- tovanja po željah in s strokovni- mi programi — doma in v ino- zemstvu.

VODSTVOM SOL organiziramo po izredno znižani ceni izlete po njihovih željah.

KOMPAS
Poslovalnica M. Sobota
Trg zmage — telefon 21-450

Ze prvaki: rokometasi ESS

Naročite Kmečki koledar 1966

IZREZITE, USTREZNO IZPOLNITE IN NALEPISTE NA HRBTNO STRAN DOPISNICE, DOPISNICO ODPOŠLJITE NA NASLOV: POMURSKA ZALOŽBA, MURSKA SOBOTA, KIDRIČEVA 4.

NAROČILNICA

Podpisani _____ poklic _____

kraj bivališča in hišna številka _____

ulica (hiš. št.) _____ pošta _____

nepreklicno naročujem in prosim, da mi takoj po izidu po poštne povzetke dostavite na zgornji naslov:

1. KMEČKI KOLEDAR 1966 S PRILOGO »Gospodarsko računovodstvo«
za din 700.—

2. KOLEDARSKO ZBIRKO (»Kmečki koledar 1966« s priloženo »Gospodarsko računovodstvo« in še naslednja knjižna dela: Karel Capek: »Navadno življenje«, roman; Jara Ribnikar: »Zmaga in poraz«, roman; Edvard Kardelj: »Potovanje skozi čas; Franc Srimpf: »Beg v jutro«, roman).

za din 1.500.—

(Ustrezno številko, kar naročujete, obkrožite!)

V _____ dne _____ 1965.

(Podpis naročnika)

Komunalna banka Murska Sobota

Dobitniki
nagrada

V sredo, 3. novembra 1965 je bilo v Komunalni banki M. Sobota žrebanje nagrad za vlagatelje vezanih hranilnih vlog pri Komunalni banki M. Sobota in njenih ekspoziaturah v Lendavi in Ljutomeru. Srečni dobitniki so lastniki hranilnih knjižic z naslednjimi številkami:

KOMUNALNA BANKA MURSKA SOBOTA:

129-3 — brivski električni aparat; 429-2 — UKV radio; 449-2 — električni gramofon; 822-5 — žensko kolo; 1020-5 — električni likalnik; 1069-5 — tranzistor; 1465-2 mešalec »Komet«; 2228-2 — ženska ročna ura; 2395-2 — moška ročna ura; 2780-5 — moška ročna ura; 3071-2 — mešalec »Rönch«; 11932-5 — moška ročna ura; 12536-2 — ženska ročna ura.

EKSPOZITURA LENDAVALCI:

49 — tranzistor

EKSPOZITURA LJUTOMERCI:

8581 — ženska ročna ura; 85849 — brivski električni aparat.

Vabimo izžrebane dobitnike, da v roku dveh mesecev prevzamejo nagrade v svojih poslovnih enotah. Opozarjamo, da nagrade po tem roku zastarajo in bodo prenešene v nagradni sklad za prihodnje leto.

VARČEVALCI — vlagajte svoje prihranke pri Komunalni banki Murska Sobota.

Čistilko potrebujejo

Upravni odbor na I. osnovni šoli Lendava razpisuje prostodelovno mesto

ČISTILKE — ČISTILCA

Plača po Pravilniku o delitvi osebnih dohodkov šole.

Prošnje naj interese vložijo do 15. novembra 1965.

DECEMBRA BO IZŠEL

Kmečki koledar 1966

POMURSKA ZALOŽBA

Murska Sobota, Kidričeva 4

zaposlitve

GOSPODINJSKO POMOČNICO sprejem. Ing. Primožič, Askerčeva 17, Maribor. M-717

dražbeni oklici

KARAMBOLIRAN »OPEL REKORD«, letnik 1955, bo v prodaji na javni licitaciji 13. novembra 1965 ob 13. uri na dvorišču Agroservisa v Murski Soboti. M-727

kupim

KAVC, rabljen, kupim. Naslov v upravljalni listi. M-718
VINOGRAD v okolici Ljutomera ali Murske Sobotice, do 50 arov, kupim. Naslov v upravljalni listi. M-722

preklici

Podpisana IRMA BENCIK iz Moravca št. 80 obžalujem neresnične trditve, izrečene o Vilmi Harih iz Moravca številka 79, in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Upravni odbor TRGOVSKEGA PODJETJA »UNIVERZAL«
Lendava razpisuje začasno prostodelovno mesto

saldokontista

Pogoj: končna ekonomska srednja šola ali nepopolna srednja šola s 3-letno prakso. Osebnih dohodkov po Pravilniku o delitvi osebnih dohodkov podjetja. Pismene ponudbe poslati upravi podjetja v roku 15 dni od datuma objave tega razpisa. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

TEDENSKI KOLEDAR

Sobota, 13. novembra — Stanislav Petek, 12. novembra — Emil Nedelja, 14. novembra — Borislava Ponedeljek, 15. nov. — Leopold Torek, 16. novembra — Jerica Sreda, 17. novembra — Gregor Četrtek, 18. novembra — Milko

dežurna služba

ZDRAVSTVENEGA DOMA

MURSKA SOBOTA

12. novembra — dr. Zupančič
13. novembra — dr. Vlačj
14. novembra — dr. Vlačj
15. novembra — dr. Kocijančič
16. novembra — dr. Gregorčeva
17. novembra — dr. Lopert
18. novembra — dr. Zupančič

KINO

MURSKA SOBOTA — 12. in 14. novembra španski barvni film: »Mati poslušaj moje pesem.«
15. in 16. novembra francoski film: »Nežna koža«;
17. in 18. novembra angleški film: »Tudi to je ljubezen«.
LENDAVA — 12. in 14. novembra italijanski film: »Ločitev na italijanski način«;
16. in 17. novembra ameriški film: »Dobri duh Pariza«.
LJUTOMER — 13. in 14. novembra ameriški barvni kinemaskopski film »Okoli za oko«;
17. in 18. novembra angleški film: »Liga gentlemanov«.
GORNJA RADGONA — 13. in 14. novembra ameriški barvni film: »Ponočni pozivi«;
17. novembra italijanski film: »Lažna naiivka«.
BELTINCI — 13. in 14. novembra angleški kinemaskopski film: »Sinovi in ljubimci«.
BUČKOVI — 14. novembra jugoslovanski film: »Desant na Drvar«.
ČRENŠOVCI — 13. in 14. novembra angleški film: »SOS Pacific«.
VELIKA POLANA — 13. in 14. novembra nemški barvni film: »Toreadorjev valček«.
SALOVCI — 13. in 14. novembra slovenski barvni film: »Srečno Kekec«.
VERŽEJ — 13. in 14. novembra domači film: »Desant na Drvar«;
17. in 18. novembra ameriški film: »Črni narednik«.

PRODAM

PISALNI STROJ »BISER«, prenosni, malo rabljen, ugodno prodam. Naslov v upravljalni listi. M-000
POGONSKI MOTOR »Victor Diesel«, 7-8 KS, prodam. ŠTAJERSKI PLUG, dvobrazdni obračalnik, zamenjam za manjšega ali prodam. Osman Herco, Fokovci 82. M-713
HIŠO z gospodarskim poslopjem in posestvo (njiva, gozd in travnik) prodam. Hermina Zupec, Benedikt 68. M-714
SVINJE za zakol (nad in pod 100 kg) prodam. Naslov v upravljalni listi. M-719
KAVC, žimneci in dve mizi prodam. Stefana Kovača 19/II-4, M. Sobota. M-721
KUHNJSKO POHIŠTVO, spalnico, štedilnik in sobno peč, prodam zaradi selitve. Ogled v popoldanskih urah. Brunec, Prešernova 14, M. Sobota. M-723
SPALNICO, skoraj novo, poceni prodam. Brunec, Kidričeva 30, Murska Sobota. M-724
MOPED IN DIVAN prodam. Partizanska 1/1-6, Murska Sobota. M-725
PRALNI STROJ »EKA«, malo rabljen, prodam. Polzvedbe: Skledar, Rakikan 6 (blok). M-726
POHIŠTVO, kuhinjsko, sobno, spalnico ter radio prodam. Ahlin, Lendavska 10, Murska Sobota. M-720

SOBE

SOBO, prazno, neopremljeno, iščem v Murski Soboti. Plačam dobro. Naslov v upravljalni listi. M-715
SOBO, opremljeno, nujno iščem. Plačam 20.000 din. Ponudbe pod »Zdravnik« na upravljalni listi. M-716
SOBO oddam. Prešernova 2, Murska Sobota. M-720

agencija

NUJNO POTREBUJEMO

večje število tovornih avtomobilov in traktorjev vseh vrst, kakor tudi drugih vozil.

AGENCIJA

Poslovalnica Ptuj

BRANKO IVNIK:

RAZMAJANI MEJNIKI

VOJNA PO TISKU IN ETRU

Nemški radio in tisk pa sta videla razmere v Sudetih drugače. »Völkischer Beobachter« je objavil na prvi strani velike naslove, kot: »Praška »demokracija« se pogreza v krvi in grozotah« (17. septembra); »Moskva oborožuje češke kaznjence« (18. septembra); »Praga grozi Evropi z vojno« (19. septembra).

Nemški odpravnik poslov je poročal 17. septembra v Berlinu: »Že dalj časa ni bilo pomembnejšega spopada«. Völkischer Beobachter »pa je poročal: »Trideset novih žrtve čeških mornarstevskih strelcev«; »Krvavi pokol« (15. septembra); »Brezprimerna grozodejstva čeških mornarstevskih banditov«, »Neverjetna bestialnost« (17. septembra).

22. septembra je poročal nemški odpravnik poslov v Berlinu: »Po poročilih iz Cheba, Libereca, Brna in Košic vladavila v teh krajih popolna red«, »Völkischer Beobachter« pa je poročal: »Najmanj 50 do 60 mrtvih v Chebu«, »Češke tolpe pijane krvi« (21. septembra); Karlova Vary, Marianske Lazne in Františkovy Lazne naj bi zletele v zrak«, Boljševiško uničevanje«, »V Chebu v treh urah umorjenih šestnajst Nemcev« (22. septembra).

S takšnimi poročili je nacistična vlada sicer lahko razburila nemško prebivalstvo, toda v samih Sudetih je napravila takšna lažna propaganda le slab vtis, tako da je moral odpravnik poslov v Pragi dvakrat opozoriti nemško vlado na neresničnost poročanja nemškega tiska in radia. 17. septembra je brzojavil zunanjemu ministru: »Vera v zanesljivost radia je omajana...«, 20. septembra pa je sudetskoneško vodstvo veleposlanstvu »naravnost rotlo«, naj nekaj stori, da bi »nemški radio bolj stvarno poročal o stanju v tej deželi«.

Posledica te hujšakaške kampanje ni bila vstaja sudetskih Nemcev, temveč izruhi psihoze strahu, ki je privedla v posameznih predelih do izseljevanja in bega, posebno žena in otrok.

»Sudetskoneške prostovoljne enote«, ki jih je namestnik ustanoviti Henlein po Hitlerjevem navodilu po vseh Sudetih, da bi »varovale sudetske Nemce in skrbele za nadaljnje nemire in spopade«, niso ustanovili nikjer na češkoslovaškem ozemlju, ker sudetski Nemci niso imeli volje, da bi stopili vanje. »Prostovoljne enote« so ustanovili le onstran meje na nemškem ozemlju. Te so napadale preko meje češkoslovaške carinarnice in druge objekte, dokler niso naletele na oborožen odpor češkoslovaške policije in vojske.

CHAMBERLAIN DRUGIČ V NEMCIJI

Preden je imel Hitler svoj drugi razgovor s Chamberlainom, je poklical k sebi madžarska ministra Imredyja in Kanyo in jima očital neodločnost. Poudaril je, da je trdno odločen rešiti »češko vprašanje«, pa čeprav bi zaradi tega izbruhnila svetovna vojna.

»Napočil je najugodnejši trenutek za Madžarsko, da intervenira, sicer pozneje ne bom mogel zastopati njenih interesov.« je vpil Hitler in pristavil, naj Madžari takoj nastopijo s svojimi ozemeljskimi zahtevami do Češkoslovaške, pri tem pa naj ne dajo nobenih garancij za morebitne nove meje. Imredyja je presenetila Hitlerjeva nujna in je privolil, da bo takoj izvedel vse potrebne vojaške priprave. Hitler jima je zagotovil, da bo ob Chamberlainovem obisku »brutalno« zastopal nemške interese. Po njegovem mnenju je najboljša rešitev vsega »češkega vprašanja« v vojaški akciji. Tudi poljskega veleposlanika je nacistična vlada pozvala, naj natančneje precizira poljske zahteve do Češkoslovaške.

22. septembra je prispel Chamberlain ponovno v Nemčijo. Hitler ga je sprejel v Bad Godesbergu. Britanski premier je poročal Hitlerju o svojih naporih, da bi rešil mir. Njegov načrt je predvideval, da bi bilo treba področja z nemško večino takoj odstopiti Nemčiji, dokončno mejo pa naj bi potegnili trojna komisija, v kateri bi bil en Nemec, en Čeh in en nevtralec. Ker pa bi Češkoslovaška s tem izgubila svoje obmejne utrdbе, bi naj vzele skupno z Nemčijo garantirale nedotakljivost novih meja.

»Sicer pa garancija ne pomeni, da bi bile meje Češkoslovaške, kakršne bodo določene zdaj, za večne čase nepremakljive. Kljub tej garanciji bo mogoče te meje brez uporabe sile s pogodbo spremeniti.« S temi besedami je zaključil Chamberlain svoja izvajanja, trdno prepričan, da je storil vse, kar je v njegovi moči, da zadovolji nemškim zahtevam.

Hitler se je zahvalil in hladno odgovoril:

»Zal mi je, gospod Chamberlain, toda zdaj na te reči ne morem več pristati.«

»Chamberlain se je sunkovito vzravnil v svojem stolu«, je pisal Hitlerjev tolmač Schmidt v svojih spominih. »Od jeze zaradi odbitja in nepriznavanja njegovih naporov mu je stopila kri v obraz. Ugotovil sem, da se znajo njegove dobrodušne rjave oči tudi jezo zablskati. Chamberlain je bil zelo presenečen in ogorčen. Dejal je, da ne razume, kako more Hitler zdaj izjaviti, da ne pristane več na to rešitev, ko pa so vendar njegove zahteve, ki jih je stavil v Berhtesgaden, izpolnjene; in to ga je stalo mnogo naporov.«

»ZADNJA OZEMELJSKA ZAHTEVA...«

Hitler je odgovoril, da sta mu pred nekaj dnevi predstavnik Poljske in Madžarske izjavila, da imata tudi te dve državi ozemeljske zahteve do Češkoslovaške. Potem je prešel zopet na »kritični položaj« v Sudetih, ki ga je treba »tako ali drugače« čimprej rešiti. »Poudariti moram, da mora biti ta problem rešen najpozneje do 1. oktobra.«

Chamberlain ni skril svojega razočaranja. Poudaril je, da je spravljal na kocko vso svojo politično kariero, samo da je lahko izpolnil Hitlerjeve zahteve.

Toda Hitler je ostal neomajen. V teku razgovora se je vedno bolj razburjal. Pri svojih napadih na Beneša in Češkoslovaško ni izbiral besed. Chamberlain je molčal in se umikal sam vase.

»Zatiranje sudetskih Nemcev in teror, ki ga izvaja Beneš, ne trpita nobenega odlašanja več«, je kričal Hitler s hripavim glasom in grgrajočim r-i. Nato je podrobno opisal Chamberlainu svoj načrt za rešitev češkoslovaškega vprašanja, ki je pomenil brezpogojno kapitulacijo te dežele. »Ostala Češka potem Nemčije ne zanima več.« je dostavil na koncu.

Chamberlain je odgovoril, da nima pooblastil za pogajanja. Pripomnil je, da lahko samo v Angliji poroča, da je bil njegov predlog odbit in da je Hitler postavil nov predlog.

Pogajanja so obtičala. Naslednjega dne je prišlo do enega najbolj dramatičnih sestankov zaradi sudetske krize. Hitler je izročil Chamberlainu spomenico, v kateri zahteva takojšen umik na ozemlje, ki je bilo na priloženem zemljevidu točno označeno. Izpraznitev ozemlja naj bi se pričela 26. septembra in bi se končala do 28. septembra. »To je vendar ultimat!« je vzkliknil Chamberlain osuplo. »Diktat!« je pristavil britanski veleposlanik Henderson. Chamberlain je pripomnil, da je popolnoma nemogoče, da bi prenesel takšen ultimat češkoslovaški vladi.

Hitlerja je reakcija Angležev očitno zmedla. Pričel je mencati. »Saj piše na dokumentu, da gre za spomenico in ne za ultimat.« se je izgovarjal kakor šolarček.

Tedaj so se vrata odprla. Vstopil je eden od Hitlerjevih pribojnikov in izročil firerju listek. Na listku je pisalo:

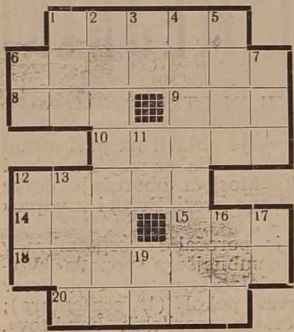
STRUŽENJE

IZDELAVA

KONSTRUKCIJ

agroservis m. sobota

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. geometrijsko telo, 6. dnevni obrok hrane; 8. žuželke s strupenim želim; 9. gora na Kreti, tudi žensko ime; 10. pastirska staja po planinah; 12. koralni otoki; 14. ime ameriške filmske igralkice Novak; 15. največja ptica, ki pa ne leta; 18. zofa, blazinjak; 20. staro ime za plug.

NAVPIČNO: 1. kesanje, obžalovanje, 2. umor očeta, 3. avt. ozn. Celja; 4. kaznivo dejanje; 5. vrsta žita; 6. kratka za vojni odsek; 7. orel v germanski mitologiji; 11. kemični znak za aluminij; 12. podredni veznik; 13. predsednik republike na Balkanu; 16. eden najboljših japonskih telovadcev; 17. ljudska pritrilnica; 19. kemični znak za mazurij.

Rešitev

VODORAVNO: 1. sreda, 6. pianist, 8. trs, 9. ata, 10. tamar, 12. Rilke, 14. osi, 15. tun, 18. vinjen, 20. Saara.

Sodi se pripravljajo oziroma so bili pripravljeni, v njih je bil nalit mošt (letos nekoliko manj), danes pa ga bodo vinogradniki prekrstili v vino, čeprav se še ni očistil

Spor: Vikingi ali Kolumb

Se vedno se vrstijo razprave o trditvi profesorjev univerze Yale, češ da Amerike ni odkril Kristof Kolumb, temveč Vikingi več stoletij pred njim. Okoli 100.000 Italijanov in Špancev, ki se venomer pričajo, kdo ima pravico šteti Kolumba med svoje slavne rojake, je že družno korakalo po newyorški Peti

aveniji v protest proti ugotovitvam raziskav na Yalski univerzi.

V ameriškem Predstavniškem domu je več poslancev grajalo yalske profesorje, da so prav ob Kolumbovem dnevu sprožili svojo »bombo«. John Lindsay, liberalni kandidat za newyorškega župana, je izkoristil priložnost za volilno propagando: odkritje Amerike je odločno prisodil Kolumbu.

Norveški zgodovinar Tørnøe piše, da so dobili skandinavski Vikingi vsaj 300 let prej, kot je Kolumb stopil na ameriška tla, od papeža dovoljenje za sklepanje zakonskih zvez s pogankami, to pa se po njegovem mnenju lahko naša le na dekleta indijanskega rodu.

Prof. Nicola Galvini s Kolumbovega inštituta v Genovi: »že mogoče, da so Vikingi — ali pa pomorščaki kake druge narodnosti — pred Kolumbom dosegli ameriško obalo, vendar to ne zmanjšuje slave velikega moža iz Genove, zakaj pred njim ga ni bilo, ki bi mogel in znal odkritje tudi praktično izkoristiti.«

MARTINOVO V LENDAVSKIH GORICAH

Vinogradniško področje lendavskih goric sicer ni ohranilo izredno starega običaja krščenja vina, pa vendarle je del teh običajev ostal pa tudi ti so doživeli spremembe. Nekoč, tako pravijo stari ljudje, so krstili vino 11. novembra na Martinovo, ko so s posebnim ritualom v kletah dajali temu dogodku poseben pomen. Ta dan so lastniki goric in kleti prihajali v takrat s slamo krite kleti in ta dan je mošt postal vino. Danes se je ohranila le navada, da lastniki vinogradov na Martinovo dolivajo sode, na kar jih začepijo. Pravijo, da tudi danes kot nekoč marsikoga zavreli mošt zapelje, toda to najbrž ne spada več k običaju.

Trgovsko podjetje na veliko in malo Murska Sobota

V naši prodajalni LOVEC dobite vse potrebščine

LOVSKE IN RIBIŠKE

POTREBŠČINE

ZA ZAJTRK: 42 m

Če je kuhinja pravilno urejena in opremljena, prehodi gospodinja 42 m dolgo pot, kadar pripravlja zajtrk za 6 oseb ter pogrinja mizo v sosednji sobi in spravi pomito posodo na prejšnjo mesto. Ta pot utegne biti v nesmotrno urejeni kuhinji dvakrat daljša. Strokovnjaki so izračunali, da potrebuje gospodinja v nepraktično urejeni kuhinji za pripravljanje zajtrka dvajset minut

Toplo se vam priporoča kolektiv Lovca!

Barkovci ali Bakovci

Od leta 1560 so bile na današnjem mestu vasi Bakovec majhne naselbine: Pečič, Keresturi, Marič, Kregar, Rafay, Muray, Danščak in med njimi najstarejša naselbina grofa Barkocija.

Iz šolske kronike je razvidno, da so to bili prvi prebivalci. Domneva se, da je te prebivalce privabila bogata panonska nižina ali pa da so pribežali pred turško nevarnostjo, ki je takrat trla ljudstvo. Grof Barkocij je bil general, ki se je bojeval z Turki. Večkrat je padel v ujetništvo, od koder se je tudi rešil. Takratne naselbine so bile pod njegovo oblastjo in tudi njegova lastnina. Z grofovimi dovoljenjem so si lahko ljudje zidali hiše, za kar so pa morali plačevati najemnino. Te hiše so imenovali »aramske hiše«. Da so imenovali ljudje celo naselbino po grofu Barkociju za Barkovce, ni verjetno zato, ker je še druga domneva: rokav Mure je mejil med takratno Mursko Soboto in Barkovci, to je približno pol poti do Murske Sobotne.

Prebivalci Barkovec so uporabljali ladje, ki so jih imenovali »barke«. Bolj verjetno je, da so zato imenovali naselbino Barkovci. Niti v šolski kroniki ali v ustnih izročilih ni dognano, od kdaj so ljudje imenovali Barkovec za Bakovce.

Praded takratnega grofa Saporija je poročil hčerko Barkocija in tako tudi postal lastnik naselbine in obenem najbogatejši v tistem času.

Bakovci so zelo pozno dobili svojo šolo. Leta 1870 je Rajbar Janez odstopil prostor v svoji hiši, obenem pa je tudi sam poučeval. Komaj 1958, leta je bilo sezidano novo šolsko poslopje.

Mat.

Radgonska občina praznuje občinski praznik v spomin na 15. oktober 1941. leta, ko sta prva pogumna moža odšla k partizanom. To sta Franc Pintarič in Jakob Vreča.

Osrednje svečanosti so bile letos v Vidmu ob Ščavnici. Videmčani in okoličani so se na praznovanje skrbno pripravili. Številne razstave so prikazale razvoj kraja od nekdaj do danes.

Med najzanimivejšimi je bila razstava, ki jo je pripravil znan ljudski zgodovinar, tov. Jože Čuš. Predstavil nam je številne zgodovinske ostanke naših prednikov.

Izkopane iz mlado kamene dobe v naših krajih pričajo, da so bili naši kraji že zgodaj naseljeni. Našli smo tudi ostanke iz brona-

Kratka zgodovina našega kraja

ste dobe. Črepinje povsod povedo, da so pri nas živeli že Iliri, za njimi pa Kelti. Rimski imperializem je segel tudi po naši zemlji. O tem nam pričajo mnoge izkopanine ter ostanki »rimske ceste«. Stari Slovani so se naselili v zadru-

HIŠA IZ KOSTI

V Beli Rusiji so izkopali prazgodovinsko kolibo, zgrajeno iz lobanj, čeljusti in drugih kosti nad 70 metrov. Koliba je podobna šotorom prebivalcev visokega severa in ima ovalni tloris, obdaja pa jo jarek. Hišo podpirajo mamutova rebra, postavljena navpično in povezana po dve skupaj. Tla pokriva 10 do 15 cm debela plast pepela. Po mnenju sovjetskih arheologov je ta nenavadna hiša edina take vrste v Evropi.

gah. Počasi so jih podjarmili nemški graščaki. O tem pričajo listine na pergamentu, njihov denar in orožje. Večkrat so nas obiskovali Turki. Tov. Čuš še danes hrani podkev turškega konja in nekaj primerkov njihovega orožja.

Iz mlajše zgodovine je ohranjen mnogo orodja, posode in drugih uporabnih predmetov, ki so jih uporabljali takratni ljudje. Med najzanimivejšimi so: stara in popolnoma lesena ura, zelo velike in stare ključavnice, stroj za mletje slanice (»speha«), svečniki, »lenišnice«, za izdelavo lanenega platna, motovilo za navijanje preje, kolovrat, 200 let stara ruta in druge reči.

Ob tej in ostalih razstavah smo spoznali trdo življenje naših prednikov, njihovega boja za vsakdanji kruh. To je bil boj žilavim in upornim slovenskgoriških ljudi, ki niso klonili kljub tisočletnemu suženstvu. To je rod, ki si na težki preteklosti gradi lepšo sedanjost in prihodnost.

Clani literarnega krožka osnovne šole v Vidmu ob Ščavnici

76

Iztok se je zavzel: »Kaj neki?«

»Dejal mi je. Posvari ga, očka. Ves Bizanc ve, da ljubi Ireno Azbad.«

»Azbad, praviš, da ljubi Ireno,«

»Zato te svarim. Bodi vsaj toliko pameten, kot je pametna žival. Če jo zadene strelica, zbeži da ne prifrči druga.«

Iztok se je nenadoma zdanilo. En sam udarec. Azbad ljubi Ireno — in vse je jasno. Zato ga njegov poveljnik še nikoli ni pogledal prijazno, zato nalaga najtežje na njegove rame, zato je imenoval Hilbudija pred carjem, da bi tekmeča ugonobil, zato še ni zadosti izurjen, da bi vodil stotnijo, kadar gre carica Teodora z dvora! Zato...

77

Radovan je opazil nemir na Iztokovem licu. Zato je nadaljeval mehko in proseče.

»Zato poslušaj prošnjo sivega starca, ki ti želi dobro. Poskusil si vojno življenje, kakor blisk sučeš meč, pišeš kakor učenjak. Daj, vrniva se prek Donave. Poguba proti Slovenom doma brez tebe in tebi poguba tukaj brez doma! Pred tisoči si dokazal v hipodromu, kaj si in kake krvi. Čemu še dokazov? Ne, Iztok ti nisi pevec, zato je zaman moja beseda!«

»Očka, tebi se toži po domu. Pojdi čez Donavo in pozdravi mi očeta. In povej, zakaj ni sina domov. Ponosen bo name.«

78

Radovan se je zravnal. »Po domu se mi toži? Oj, ne! Kje je pevec doma? Povsod in nikjer. A sit sem Bizanca, do grla sit. Zato pojdem. Takoj jutri. Tvoji načrti pa so daleč. Dosežeš jih le, če te ne ubije ženska. Če se ti zljubi igre z njo, bodi ona igrača, ne ti. Radovan te ne pozabi. Ob letu se vrne in ti priinese novic z doma. In Epafroditovega vina tudi ne pozabi.«

»Ko prideš do gradišča, očka, poizvedi, je li res Tunjuš zasejal razdor med Slovence. Povej jim o sleparju Tunjušu, bizantskemu hlapcu, plačanemu izdajalcu. Hodi od roda do roda, svari in prosi in pomirjuj! Če bi se pa vzdignila vojska, pridi in mi povej! Tedaj se vrne Svarunov sin med brate.«